

KOMISIONI EVROPIAN KUNDËR
RACIZMIT DHE INTOLERANCËS

RAPORTI PËR SHQIPËRINË

(cikli i shtatë i monitorimit)

Miratuar më 17 mars 2026

Botuar më 17 qershor 2026

KOMISIONI EVROPIAN KUNDËR
RACIZMIT DHE INTOLERANCËS

RAPORTI PËR SHQIPËRINË

(cikli i shtatë i monitorimit)

Miratur më 17 mars 2026

Botuar më 17 qershor 2026

CRI(2026)13

The reproduction of extracts (up to 500 words) is authorised, except for commercial purposes as long as the integrity of the text is preserved, the excerpt is not used out of context, does not provide incomplete information or does not otherwise mislead the reader as to the nature, scope or content of the text. The source text must always be acknowledged as follows “© Council of Europe, year of the publication”. All other requests concerning the reproduction/translation of all or part of the document, should be addressed to the Media Department, Council of Europe (F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).

All other correspondence concerning this document should be addressed to the European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), Council of Europe, F-67075 Strasbourg Cedex.
E-mail: ecri@coe.int

Photo: © EnvatoElements

This publication has not been copy-edited by the DPDP Editorial Unit to correct typographical and grammatical errors.

© Council of Europe, June 2026

Lutemi, vini re se ky dokument është version i përkthyer. Në rast dyshimi, duhet t'i referoheni versionit original në anglisht apo frëngjisht.

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI)
Council of Europe
Strasbourg

PASQYRA E LËNDËS

PARATHËNIE	5
PËRMBLEDHJE.....	6
GJETJET DHE REKOMANDIMET	8
<i>I. PARANDALIMI DHE LUFTIMI I GJUHËS SË URREJTJES DHE KRIMEVE TË URREJTJES.....</i>	8
<i>II. SIGURIMI I TRAJTIMIT TË BARABARTË DHE PËRFSHIRJES NË ARSIM DHE KUJDES SHËNDETËSOR .....</i>	13
A. Trajtim dhe përfshirje e barabartë në fushën e arsimit	13
B. Trajtim dhe përfshirje e barabartë në fushën e kujdesit shëndetësor	18
<i>III. TEMA SPECIFIKE PËR SHQIPËRINË .....</i>	23
A. Situata e strehimit të romëve dhe egjiptianëve	23
B. Qasja e romëve dhe egjiptianëve në shërbimet publike nëpërmjet sistemit “E-Albania”	25
C. Dëshmitarët e Jehovahit dhe njohja e bashkësive fetare	26
REKOMANDIMET E PËRKOHSHME TË NDJEKJES	29
LISTA E REKOMANDIMEVE.....	30
BIBLIOGRAFIA.....	32
SHTESË: PËRSPERSPEKTIVA E QEVERISË	36

Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI), i themeluar nga Këshilli i Evropës, është një organ i pavarur monitorimi për të drejtat e njeriut i specializuar në çështje që lidhen me parandalimin dhe luftën kundër racizmit, intolerancës dhe diskriminimit që ka të bëjë me të (për shkak të “racës”, origjinës etnike ose kombëtare, shtetësisë, ngjyrës së lëkurës, fesë, gjuhës, orientimit seksual, identitetit gjinor dhe karakteristikave seksuale). Ai përbëhet nga anëtarë të pavarur dhe të paanshëm të emëruar në bazë të autoritetit moral dhe ekspertizës së tyre të spikatur në trajtimin e çështjeve që kanë të bëjnë me racizmin dhe intolerancën.

Në kuadër të veprimtarive statutores, ECRI kryen analiza monitoruese të vendit, ku analizon situatën në secilin prej shteteve anëtare të Këshillit të Evropës lidhur me gjendjen e racizmit dhe intolerancës dhe veprimet kundër këtyre fenomeneve, si dhe harton sugjerime dhe propozime përkatëse për trajtimin e problemeve të ngritura gjatë procesit të monitorimit.

Monitorimi i vendit nga ECRI bëhet në të gjitha shtetet anëtare në nivel të njëjtë. Kjo punë kryhet në cikle mesatarisht prej rreth pesë vitesh. Raportet e ciklit të parë u përfunduan në vitin 1998. Puna për raportet e ciklit të shtatë ka filluar në vitin 2025.

Metodat e punës për përgatitjen e raporteve përfshijnë hulumtime të të dhënave dytësore dhe analiza dokumentesh, një vizitë pune në vendin konkret dhe më pas një dialog konfidencial me autoritetet kombëtare.

Raportet e ECRI-t nuk janë rezultat i hetimeve apo provave dëshmuese, por rezultat analizash bazuar në informacione të mbledhura nga burime të ndryshme. Hulumtimi i të dhënave dytësore dhe studimet në bazë të dokumenteve mbështeten në shumë burime të shkuara, kombëtare dhe ndërkombëtare. Vizita në vend bën të mundur takimin me palë të ndryshme të interesuara drejtpërdrejt (siç janë zyrtarët publikë përkatës, zyrtarët e zgjedhur kombëtarë ose vendorë, prokurorët dhe gjyqtarët, përfaqësuesit e organeve të barazisë, institucionet kombëtare të të drejtave të njeriut dhe organizatat e shoqërisë civile që punojnë në fusha me rëndësi për ECRI-n, profesionistët përkatës dhe njerëzit që i përkasin grupeve me interes për ECRI-n) me qëllim të mbledhjes së informacioneve të hollësishme. Prosesi i dialogut konfidencial me autoritetet kombëtare u lejon këtyre të fundit të propozojnë, nëse e shohin të nevojshme, komente në projektraport, me synimin e korigjimit të gabimeve të mundshme faktike që mund të përmbajë teksti. Në fund të këtij dialogu, autoritetet kombëtare mund të kërkojnë, nëse dëshirojnë, që mendimet e tyre të paraqiten si shtojcë e raportit përfundimtar të ECRI-t.

Raportet për vendet e ciklit të shtatë përqendrohen në dy tema të përbashkëta për të gjitha shtetet anëtare: (1) parandalimi dhe lufta kundër gjuhës së urrejtjes dhe kimit të urrejtjes, dhe (2) sigurimi i trajtimit dhe përfshirjes së barabartë në arsim dhe kujdes shëndetësor.

Në kuadër të ciklit të shtatë, ECRI kërkon zbatim përparësor për dy rekomandime specifike të përzgjedhura nga rekomandimet e dhëna në raport. Këto rekomandime duhet të zbatohen brenda 18 muajve pas publikimit të raportit për vendin në fjalë. Më pas, ECRI zhvillon një proces ndjekjeje të ndërmjetme për të shqyrtuar veprimet e ndërmarra për zbatimin e tyre.

Raporti në vijim është hartuar nga ECRI nën përgjegjësinë e tij të plotë. Ai u përgatit pas një vizite në Shqipëri nga data 16 deri më 20 qershor 2025. Nëse nuk përcaktohet ndryshe, ai mbulon situatën deri më 4 dhjetor 2025; si rregull, çdo zhvillim i ndodhur pas kësaj date nuk përfshihet në analizën e mëposhtme dhe as nuk është marrë parasysh në përfundimet, propozimet dhe rekomandimet e dhëna në këtë raport.

PËRMBLEDHJE

Që nga miratimi i raportit të gjashtë të ECRI-t për Shqipërinë më 7 prill 2020, është bërë përparim dhe janë zhvilluar praktika të mira në një numër fushash.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi (KMD) ka qenë aktiv në trajtimin e gjuhës së urrejtjes. Për shembull, midis viteve 2021 dhe 2024, KMD-ja konstatoi që gjuha e urrejtjes ishte përdorur kundër personave LGBTI, romëve dhe egjiptianëve, dhe grupeve të tjera shqetësuese për ECRI-n.

Aleanca Kundër Gjuhës së Urrejtjes, e themeluar në vitin 2019, bashkon institucione kombëtare si Avokati i Popullit, KMD-ja, Autoriteti i Medias Audiovizuale dhe Këshilli Shqiptar i Medias. Ajo lëshoi një deklaratë shqetësimi për një rritje të gjuhës së urrejtjes që synon komunitetin LGBTI dhe u kërkoi institucioneve të adresojnë problemin.

ECRI u informua për trajnimin fillestar dhe të vazhdueshëm mbi gjuhën e urrejtjes dhe krimin e urrejtjes të ofruar nga Akademia e Sigurisë dhe Shkolla e Magjistraturës për oficerët e policisë dhe aktorët e tjerë të drejtësisë penale, gjë që konsiderohet si një praktikë e mirë. Në vitin 2023, për shembull, 7 155 oficerë policie u trajnuan, ndër të tjera, mbi krimin e urrejtjes, diversitetin dhe mosdiskriminimin. ECRI mësoi gjithashtu se autoritetet po punojnë për një sistem menaxhimi rastesh për shërbimet e prokurorisë për të regjistruar të dhënat mbi rastet e krimeve të urrejtjes në mënyrë më efektive.

Ministria e Arsimit miratoi një Plan Kombëtar Veprimi Kundër Dhunës dhe Ngacmimit 2025–2028 dhe, sipas autoriteteve, aktualisht ka 930 psikologë dhe punonjës socialë në shkolla dhe 340 oficerë sigurie, që brenda dy vitesh do të rriten në 500, të cilët merren me çështjet e ngacmimit.

Autoritetet kanë marrë masa të ndryshme për të përmirësuar nivelet e arsimit të fëmijëve romë dhe egjiptianë: nxënësit mund të marrin libra shkollorë falas dhe transport falas për në shkolla, nëse distanca është më shumë se dy kilometra. Bursa të kufizuara janë në dispozicion për arsimin e mesëm të lartë dhe të lartë, si dhe për trajnim profesional. Qeveria gjithashtu prezantoi bursa speciale për nxënësit në rrezik braktisjeje të shkollës.

Në raportin e tij të mëparshëm, ECRI vuri në dukje se veçimi de facto i nxënësve romë dhe egjiptianë ishte një problem në disa shkolla,

përfshirë Korçën. Në këtë drejtim, në vitin 2022, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut konstatoi shkelje të Nenit 1 të Protokollit Nr. 12 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në çështjen X dhe të Tjerë kundër Shqipërisë. Që atëherë, autoritetet kanë marrë disa masa për ekzekutimin e vendimit, veçanërisht duke koordinuar palët e ndryshme të interesuara. ECRI gjithashtu vëren se shkolla “Trifon Priti” në Baltezë (Fier), në të cilën nxënësit romë dhe jo-romë mësojnë së bashku, është një shembull pozitiv për arsimin e integruar.

Sipas autoriteteve, ofrimi i paketave të kujdesit për nënat romë dhe egjiptiane që lindin në spitale është zbatuar me sukses, gjë që ka çuar në një rritje të konsiderueshme të nënave romë dhe egjiptiane që lindin në spitale me rezultate pozitive shëndetësore për nënat dhe fëmijët dhe rritje të përdorimit të shërbimeve pas lindjes.

Një protokoll mjekësor për personat transgjinnorë është finalizuar nga një grup pune i dedikuar i përbërë nga mjekë nga disa fusha dhe organizata të shoqërisë civile, nën drejtimin e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

ECRI i mirëpret këto zhvillime pozitive në Shqipëri. Megjithatë, pavarësisht progresit të arritur, disa çështje shkaktojnë shqetësim.

Në raportin e tij të mëparshëm, ECRI vuri në dukje mungesën e një sistemi gjithëpërfshirës të mbledhjes së të dhënave për incidentet raciste dhe të gjuhës së urrejtjes LGBTI-fobike dhe rekomandoi që autoritetet të krijojnë një sistem të tillë. Që atëherë, ECRI nuk ka regjistruar ndonjë progres të konsiderueshëm në këtë drejtim.

Pavarësisht disa zhvillimeve pozitive, nevojitet trajnim shtesë, ndërgjegjësim dhe ndërtim kapacitetesh në lidhje me krimin e urrejtjes midis profesionistëve të zbatimit të ligjit dhe profesionistëve të tjerë të drejtësisë penale, dhe mbledhja e të dhënave të përshtatshme statistikore dhe të dhënave të tjera të krimit të urrejtjes ende nuk është siguruar plotësisht.

Autoritetet nuk kanë arritur të kalojnë nga aktivitetet e përgjithshme kundër ngacmimit në zhvillimin dhe zbatimin e moduleve specifike për grupet kundër ngacmimit të anëtarëve të komuniteteve të cenueshme, siç janë fëmijët dhe të rinjtë romë dhe/ose LGBTI, siç rekomandohet në raportin e mëparshëm të ECRI-t.

Shkalla e përfundimit të shkollës dhe rezultatet arsimore midis fëmijëve romë dhe egjiptianë janë ende dukshëm më të ulëta se për pjesën tjetër të

popullsisë. Për më tepër, pavarësisht disa përpjekjeve pozitive, shkolla fillore "Naim Frashëri" në Korçë duket se ka mbetur e ndarë, ndërsa shkolla të tjera në vend janë gjithashtu të prekura nga mbipërfaqësimi i nxënësve romë dhe egjiptianë.

Protokolli mjekësor për personat transgjnorë është ende në pritje të miratimit përfundimtar. Për më tepër, shumë persona LGBTI raportojnë vështirësi në aksesin në kujdesin shëndetësor, duke përfshirë sjellje diskriminuese.

Kushtet e strehimit për shumë romë thuhet se mbeten të vështira: ndërtesat janë shpesh në gjendje të rrënuar dhe shpesh kanë instalime sanitare të pamjaftueshme. Përveç kësaj, rekomandimi i mëparshëm prioritar i ECRI-t për të gjetur një zgjidhje të shpejtë për krizat e strehimit që prekin komunitetet rome dhe egjiptiane në zonat Kabash dhe Guri i Kuq të bashkisë së Pogradecit ende nuk është zbatuar plotësisht.

Shumë romë dhe egjiptianë thuhet se përballen me probleme me sistemin e ri të aksesit elektronik për shërbimet publike në Shqipëri ("E-Albania"). Kjo platformë digjitale thuhet se paraqet probleme për komunitetet e karakterizuara nga nivele të larta analfabetizmi dhe varfërie dhe nivele të ulëta të përdorimit digjital.

Dëshmitarët e Jehovahit të Shqipërisë (JWA), të regjistruar si një shoqatë jofitimprurëse, aplikuan në vitin 2018 për të marrë statusin e "bashkësisë fetare", i cili normalisht jep privilegje të caktuara, duke përfshirë përjashtime nga taksat. Qeveria ende nuk i është përgjigjur kësaj kërkesë. Duke pasur parasysh mungesën e kriterëve për marrjen e këtij statusi, ekziston rreziku i trajtimit të diferencuar pa një justifikim të arsyeshëm.

Në këtë raport, ECRI kërkon që autoritetet të ndërmarrin veprime në një numër fushash dhe jep një sërë rekomandimesh, duke përfshirë sa vijon.

ECRI rekomandon, si çështje përparësore, që autoritetet të pajisin shërbimet e policisë dhe të prokurorisë me burimet e nevojshme njerëzore, teknike dhe financiare për të hetuar dhe ndjekur penalisht në mënyrë efektive krimet e urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike, duke përfshirë intensifikimin e aktiviteteve të ndërtimit të kapaciteteve dhe trajnimit, në bashkëpunim të ngushtë me Akademinë e Sigurisë dhe Shkollën

e Magjistraturës, Organizatën për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE) dhe Zyrën e saj për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut dhe Këshillin e Evropës, sipas rastit.*

Autoritetet duhet gjithashtu të krijojnë një mekanizëm të fuqishëm në të gjithë vendin për të monitoruar, parandaluar dhe luftuar incidentet raciste dhe anti-LGBTI në shkolla.

ECRI rekomandon, si çështje përparësore, që autoritetet të marrin masa për të rritur regjistrimin dhe frekuentimin e shkollës parashkollore dhe shkollë të fëmijëve romë dhe egjiptianë, për të ulur shkallën e braktisjes së shkollës dhe për të lehtësuar përfundimin e shkollës së mesme, ndër të tjera duke rritur ndjeshëm numrin e ndërmjetësve të arsimit romë dhe egjiptianë dhe duke zhvilluar fushata ndërgjegjësimi me familjet dhe shkollat rome dhe egjiptiane.*

ECRI rekomandon që autoritetet t'i japin fund të gjitha formave të ndarjes de facto të fëmijëve romë dhe egjiptianë në shkolla sa më shpejt të jetë e mundur.

Autoritetet duhet t'u ofrojnë stafit të kujdesit shëndetësor trajnim dhe udhëzime të përshtatshme për t'u marrë me çështjet përkatëse për personat LGBTI në mënyrë të përshtatshme dhe për të siguruar aksesin e tyre në kujdes shëndetësor pa diskriminim. Për më tepër, duhet të ngrihet një mekanizëm për të marrë dhe hetuar ankesat për diskriminim racist dhe LGBTI-fobik nga profesionistët e kujdesit shëndetësor.

Autoritetet duhet të sigurojnë, pa asnjë vonesë të mëtejshme, një zgjidhje për problemet e strehimit që prekin komunitetet rome dhe egjiptiane në zonat Kabash dhe Guri i Kuq të bashkisë së Pogradecit.

ECRI rekomandon që autoritetet të monitorojnë situatën në lidhje me problemet e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në platformën e shërbimeve publike E-Albania me qëllim sigurimin e ofrimit të ndihmës së nevojshme.

ECRI rekomandon që autoritetet të shqyrtojnë sa më shpejt të jetë e mundur kërkesën e Dëshmitarëve të Jehovahit për njohje si "bashkësi fetare", me qëllim shmangien e çdo trajtimi të pajustificuar diferencial. Në përgjithësi, duhet të formulohen kriteret për një proces të qartë dhe transparent se si të jepet ky status.

* Ky rekomandim, i cili do t'i nënshtrohet një procesi ndjekjeje të ndërmjetme nga ECRI, duhet të zbatohet brenda 18 muajve pas publikimit të këtij raporti.

GJETJET DHE REKOMANDIMET

I. PARANDALIMI DHE LUFTIMI I GJUHËS SË URREJTJES DHE KRIMEVE TË URREJTJES¹

Veprim kundër gjuhës së urrejtjes raciste dhe anti-LGBTI

1. Ligji për Mbrojtjen nga Diskriminimi,² i ndryshuar në tetor 2020, përforcon rolin e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi (KMD-ja),³ duke përfshirë adresimin e ankesave për gjuhë urrejtjeje dhe përmban një përkufizim të gjuhës së urrejtjes.⁴ Sipas mendimit të ECRI-t, këto janë zhvillime pozitive.
2. ECRI vëren gjithashtu se Kodi Penal trajton veprat penale që lidhen me gjuhën e urrejtjes në disa dispozita.⁵ Megjithatë, gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri, disa bashkëbisedues që u takuan me delegacionin e ECRI-t konsideruan se kuadri ligjor civil dhe administrativ ishte i pamjaftueshëm për t'u marrë me gjuhën e urrejtjes që nuk i përmbush pragjet penale, dhe theksuan se gjuha e urrejtjes, përfshirë atë në internet, mbetet një çështje shqetësuese.⁶
3. ECRI rekomandon që autoritetet të krijojnë një grup pune ndërministror të ngarkuar me shqyrtimin e kuadrit ligjor civil, administrativ dhe penal mbi gjuhën e urrejtjes, duke marrë parasysh Rekomandimin e Politikës së Përgjithshme Nr. 15 të ECRI-t për luftimin e gjuhës së urrejtjes dhe Rekomandimin CM/Rec(2022)16 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për luftimin e gjuhës së urrejtjes, dhe të përgatisin dhe të paraqesin në Parlament çdo ndryshim të përshtatshëm me qëllim sigurimin në veçanti të legjislacionit të përshtatshëm për të parandaluar dhe luftuar format e ndryshme të gjuhës së urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobe, si jashtë internetit ashtu edhe në internet, në një mënyrë që është në përputhje me nivelin e ashpërsisë së shprehjes së saj.
4. ECRI mori raporte sipas të cilave personat që i përkasin komuniteteve serbe, greke dhe rome, shtetasit e huaj, në veçanti migrantët, janë ndër objektivat më të zakonshëm të gjuhës së urrejtjes raciste në Shqipëri. Për më tepër, format ksenofobike dhe anti-migrante të gjuhës së urrejtjes, veçanërisht në platformat e mediave sociale, u tha se ishin në rritje pasi qeveritë shqiptare dhe italiane nënshkruan një marrëveshje në nëntor 2023 për të krijuar, në Shqipëri, qendra pritjeje për migrantët, statusi i të cilëve përpunohet nga autoritetet italiane. Një nga rrëfimet kryesore anti-migrante thuhet se ishte për migrantët afrikanë që paraqiteshin si një kërcënim për popullsinë vendase ose mundësisht si "zëvendësues" të popullsisë vendase.⁷
5. Sa i përket të dhënave ekzistuese, KMD-ja shqyrtoi gjithsej shtatë raste të gjuhës së urrejtjes në vitin 2021, gjashtë në vitin 2022, 13 në vitin 2023 dhe 12 në vitin

¹ Lidhur me përkufizimet e gjuhës së urrejtjes dhe krimin të urrejtjes të përdorura nga ECRI, shihni [fjalorin](#) e ECRI-t.

² [Ligji për Mbrojtjen nga Diskriminimi](#) (përkthim në anglisht), Nr. 10 221, 4 shkurt 2010, i ndryshuar në vitin 2020 me Ligjin Nr. 124/2020.

³ Në Shqipëri ekzistojnë dy organe barazie që lidhen me punën e ECRI-t, përkatësisht Avokati i Popullit (Ombudsmani) dhe CPD-ja. Shihni edhe raportin e ciklit të gjashtë të ECRI-t për Shqipërinë (ECRI 2020): §§ 1-6.

⁴ "Gjuha e urrejtjes" përkufizohet në ligjin shqiptar si çdo formë e shprehjes publike, me çdo mjet, e promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo ngacim, fyerje, stereotipizim negativ, stigmatizim ose kërcënim kundër një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes në bazë të një liste jo të plotë të bazave të përcaktuara në nenin 1 të këtij ligji, d.m.th. raca, etnia, ngjyra, gjuha, shtetësia, bindjet politike, fetare ose filozofike, situata ekonomike, arsimore ose sociale, gjinia, identiteti gjinor, orientimi seksual, karakteristikat seksuale, jetesa me HIV/AIDS, shtatzënia, përkatësia prindërore, përgjegjësia prindërore, mosha, gjendja familjare ose martesore, gjendja civile, vendbanimi, gjendja shëndetësore, predispozitat gjenetike, pamja, aftësia e kufizuar, përkatësia me një grup të caktuar ose çdo bazë tjetër.

⁵ Shihni edhe Këshilli i Evropës / Bogdani, M. dhe të Tjerë, (2021), [Përtej Përkufizimeve. Një thirrje për veprim kundër gjuhës së urrejtjes në Shqipëri](#) - një studim gjithëpërfshirës: 91.

⁶ Shihni edhe BE, Komisioni Evropian, (2024), [Raporti i vitit 2024 për Shqipërinë](#): 39.

⁷ Rrjeti i Raportimit të Diversitetit / Anđušić, A. (2024), [RAPORT I MONITORIMIT TË MEDIAS MBI GJUHËN E URREJTJES NË BALLKANIN PERËNDIMOR - Rrjeti i Raportimit të Diversitetit](#): 9.

2024, kryesisht në bazë të orientimit seksual, prejardhjes etnike/kombëtare dhe fesë. Monitorimi i medias tregon gjithashtu se etnia dhe orientimi seksual janë karakteristikat më të përhapura mbi të cilat bazohet gjuha e urrejtjes.⁸ ECRI u informua nga KMD-ja se, gjatë pesë viteve të fundit, ka pasur një rritje të kërkesave për kompensim, referimeve të drejtpërdrejta në gjykata dhe pjesëmarrjeve në procedimet që sfidojnë aktet administrative. Në të njëjtën kohë, vëmendja e ECRI-t u tërhoq nga numri ende i ulët i incidenteve të raportuara të gjuhës së urrejtjes.⁹ Për shembull, një qëndrim mbizotërues “mos pyet, mos trego” thuhet se dekurajon viktimat e mundshme LGBTI të gjuhës së urrejtjes që të paraqiten, dhe gjithashtu thuhet se ata shpesh raportojnë ngurrim nga oficerët e policisë për të pranuar elementët e urrejtjes.¹⁰

6. Raporti i mëparshëm i ECRI-t vuri në dukje mungesën e një sistemi gjithëpërfshirës të mbledhjes së të dhënave për incidentet e gjuhës së urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike.¹¹ Gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri, delegacioni i ECRI-t nuk regjistroi ndonjë përparim të konsiderueshëm në këtë drejtim. Prandaj, ECRI i inkurajon fuqimisht autoritetet ta adresojnë këtë boshllëk të madh.
7. Në disa raste midis viteve 2021 dhe 2024, KMD-ja konstatoi se gjuha e urrejtjes ishte përdorur nga figura publike, siç janë politikanët dhe udhëheqësit fetarë, veçanërisht kundër personave LGBTI, romëve dhe egjiptianëve.¹² Në vitin 2024, Komiteti i Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Diskriminimit Racor (CERD) shprehu gjithashtu shqetësim në lidhje me raportet mbi përdorimin e gjuhës së urrejtjes raciste nga politikanët në debatet publike, në veçanti kundër romëve dhe egjiptianëve, dhe në lidhje me numrin e ulët të rasteve që lidhen me gjuhën e urrejtjes raciste që u raportuan dhe u hetuan zyrtarisht.¹³
8. ECRI vëren me shqetësim se, gjatë pesë viteve të fundit, duket se ka pasur një rritje të gjuhës së urrejtjes kundër personave LGBTI, veçanërisht në kontekstin e rasteve ose ngjarjeve specifike. Si shembull, më 19 maj 2024, dy gra lezbike mbajtën një ceremoni simbolike martesë (në mungesë të njohjes ligjore të partneritetit ose martesës së të njëjtit seks në Shqipëri), në tarracën e Bashkisë së Tiranës.¹⁴ Me sa duket, kjo shkaktoi një valë gjuhe urrejtjeje të udhëhequr nga organizatat që promovonin të ashtuquajturat vlera familjare dhe pro-jetës dhe disa shoqata fetare.¹⁵
9. Në mënyrë të ngjashme, në disa raste në vitet 2023 dhe 2024, një aktivist i njohur LGBTI, i cili u shfaq në televizionin kombëtar dhe mbështeti që dy nëna të regjistroheshin si prindër të binjakëve të tyre,¹⁶ është shënjestruar nga kërcënimet

---

⁸ Rrjeti i Raportimit të Diversitetit / Sulçez Kolgeci, V., Spanca, F., (2023), [RAPORT I MONITORIMIT TË MEDIAS MBI GJUHËN E URREJTJES NË SHQIPËRI - Rrjeti i Raportimit të Diversitetit](#): 19; Rrjeti i Raportimit të Diversitetit / Hysa, D., Lani, K., (2022), [RAPORT I MONITORIMIT TË MEDIAS MBI GJUHËN E URREJTJES NË SHQIPËRI - Rrjeti i Raportimit të Diversitetit](#): 5. Kryesoret mujore mund të merren nga [Arkivat e Shqipërisë - Rrjeti i Raportimit të Diversitetit](#)

⁹ OKB, CCPR, (2025), [Vëzhgime përmbyllëse](#): § 11; OKB, OHCHR, (12 mars 2025), <https://www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/03/experts-human-rights-committee-welcome-albanias-pledge-combat-corruption>).

¹⁰ OKB, OHCHR, (2025), [A/HRC/59/43/Add.1: Vizitë në Shqipëri - Raporti i Ekspertit të Pavarur mbi mbrojtjen kundër dhunës dhe diskriminimit bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor](#): § 66.

¹¹ ECRI 2020: §§ 25-26.

¹² Shihni Raportet Vjetore të CPD-së sipas vitit: [Raporte Vjetore – KMD](#).

¹³ OKB, CERD, (23 maj 2024), Vërejtje përfundimtare mbi raportet periodike të kombinuara të trembëdhjetë dhe të katërbëdhjetë të Shqipërisë: §§ 12-13, të disponueshme [këtu](#).

¹⁴ Reuters, (3 qershor 2024), [Në Shqipëri, dy gra përballen me një komb me një martesë në çati](#).

¹⁵ ILGA-Europe, (2025), [Rishikimi Vjetor 2025 | ILGA-Europe](#) - Shqipëria; Aleanca LGBT, (Qershor 2024), [Zhvillime urgjente në Shqipëri dhe një thirrje për veprim! - Aleanca LGBT](#).

¹⁶ Reuters, (15 maj 2023), [Çifti i lezbikeve shqiptare zotohet të 'luftojë deri në fund' për të drejtat prindërore](#), Reuters; Balkan Insight, (10 qershor 2021), [Aktivistët shqiptarë mbështesin betejën e çiftit të lezbikeve për të regjistruar binjakët](#), Balkan Insight.

dhe gjuha e urrejtjes, veçanërisht në mediat sociale.¹⁷ ECRI gjithashtu vëren me shqetësim një rritje në diskursin publik të retorikave që portretizojnë në mënyrë të rreme personat LGBTI si kërcënues për vlerat familjare ose fëmijët.¹⁸

10. Në Vendimin e saj nr. 23, të datës 19 janar 2024, KMD-ja konstatoi se kishte gjuhë urrejtjeje kundër Dëshmitarëve të Jehovahit në një program televiziv. Komisioneri rekomandoi që personi përgjegjës të bënte një deklaratë publike për t'u distancuar nga përdorimi i gjuhës së urrejtjes dhe që kanali televiziv në fjalë të merrte masa të menjëhershme për të eliminuar shprehjet diskriminuese në regjistrimet e programit. Kjo qasje u ndoq edhe nga KMD-ja në një rast të vitit 2022 në lidhje me përdorimin e gjuhës së urrejtjes kundër pakicës kombëtare rome nga një figurë publike në një program të transmetuar në një nga kanalet televizive kombëtare. ECRI i konsideron këto përgjigje si **praktikë të mirë** duke i mbajtur përgjegjës për gjuhën e urrejtjes si autorët e dyshuar ashtu edhe platformat përkatëse. Megjithatë, gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri, delegacioni i ECRI-t mësoi gjithashtu se Dëshmitarët e Jehovahit kishin qenë subjekt i incidenteve të ndryshme të gjuhës së urrejtjes. Të paktën, 84 incidente të tilla u regjistruan nga shoqata e Dëshmitarëve të Jehovahit të Shqipërisë (JWA), veçanërisht pasi dolën raportime mediatike në vitin 2020 në lidhje me një përfshirje të pretenduar në mënyrë të rreme të Dëshmitarëve të Jehovahit në një vetëvrasje të dyfishtë,¹⁹ për të cilën JWA ngriti padi penale dhe civile për shpifje.²⁰
11. ECRI rekomandon që autoritetet të shtojnë përpjekjet e tyre për të inkurajuar figurat publike, siç janë zyrtarët e nivelit të lartë, politikanët dhe udhëheqësit fetarë, ekonomikë dhe të komunitetit, që të përmbahen nga përdorimi i gjuhës së urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike, si dhe të marrin një qëndrim të shpejtë, të vendosur dhe publik kundër përdorimit të gjuhës së tillë nga të tjerët, duke përfshirë reagimin e menjëhershëm me kundër-narrativë të fortë dhe narrativë alternative, dhe të shprehin solidaritet me ata që janë në shënjestër të gjuhës së urrejtjes.
12. Aleanca Kundër Gjuhës së Urrejtjes, e themeluar në vitin 2019 dhe që bashkon institucione kombëtare si Avokati i Popullit, KMD-ja, Autoriteti i Medias Audiovizuale (AMA) dhe Këshilli Shqiptar i Medias,²¹ lëshoi një deklaratë ku shprehu shqetësim për rritjen e gjuhës së urrejtjes që synon komunitetin LGBTI, duke vënë në dukje se platformat sociale dhe mediat ishin plot me gjuhë fyese, krahasime dhe kërcënime përçmuese, dhe duke u kërkuar institucioneve përgjegjëse të adresojnë gjuhën e urrejtjes, veçanërisht kur përhapet nga figura publike ose ata në pozicione pushteti.²² ECRI e konsideron një iniciativë të tillë si një **praktikë të mirë**.
13. Ligji Nr. 97/2013 “Për Median Audiovizuale në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, përcakton detyrimet për të mos transmetuar programe që përmbajnë përmbajtje që nxit urrejtje bazuar në racë, gjini, fe, etni, kombësi ose çdo formë tjetër diskriminimi. Kodi i Transmetimit i vitit 2023, i miratuar nga AMA, përfshin gjithashtu dispozita kundër gjuhës së urrejtjes. Këshilli i Ankesave është struktura e emëruar nga AMA për të mbikëqyrur zbatimin e Kodit të Transmetimit dhe, gjatë periudhës 2021-2023, ai trajtoi shtatë ankesa që lidhen me gjuhën e urrejtjes.

¹⁷ Mbrojtësit e të Drejtave Civile, (17 qershor 2021), [Përgjegjësia për Gjuhën e Urrejtjes Kundër Komunitetit LGBTI+ dhe Mbrojtësve të të Drejtave të Njeriut në Shqipëri, Mbrojtësit e të Drejtave Civile](#); Balkan Insight, (28 prill 2022), [Aktivisti Pioneer LGBT në Shqipëri: 'Nuk Duhet të Jemi Qytetarë të Dorës së Dytë' | Balkan Insight](#).

¹⁸ OKB, OHCHR, (2025), [Vizitë në Shqipëri - Raporti i Ekspertit të Pavarur mbi mbrojtjen kundër dhunës dhe diskriminimit bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor \(Versioni i redaktuar paraparaksh\)](#): 19.

¹⁹ Gjykata e Rrethit Gjyqësor të Tiranës, Vendimi Nr. 907 Regjistri Kryesor., S.P., Nr. 5073/2020 Procedim penal, 14 maj 2021.

²⁰ Shoqata Evropiane e Dëshmitarëve të Jehovahit, (2024), Kontribut nga Shoqata Evropiane e Dëshmitarëve të Jehovahit për Ciklin e Katërt të Rishikimit Periodik Universal – Shqipëria (2024): § 14, i disponueshëm [këtu](#).

²¹ OKB, CCPR, (2023), [Raporti i palës shtetërore sipas Listës së Çështjeve Para Raportimit](#): § 174; Zyra e Këshillit të Evropës në Tiranë, (17 janar 2020), ["Aleanca Pa Urrejtje": një qasje e përbashkët kundër diskriminimit dhe gjuhës së urrejtjes](#).

²² Aleanca Pa Urrejtje, (28 maj 2024), [Aleanca Kundër Gjuhës së Urrejtjes dënon gjuhën homofobike ndaj komunitetit LGBTI+](#).

ECRI i inkurajon autoritetet, në bashkëpunim të ngushtë me AMA-n dhe organizatat përkatëse të shoqërisë civile, të rrisin njohuritë digjitale dhe mediatike për segmente të ndryshme të shoqërisë, veçanërisht ata që janë kryesisht në shënjestër të gjuhës së urrejtjes, dhe të mbështesin trajnimin për parandalimin dhe luftimin e gjuhës së urrejtjes për gazetarët, redaktorët dhe profesionistët e tjerë të medias, pa cenuar pavarësinë e medias.

14. ECRI vëren se, para zgjedhjeve parlamentare të 11 majit 2025, Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Investigative (BIRN) mbajti një trajnim për Komisionin Qendror të Zgjedhjeve (KQZ) në lidhje me metodat për të monitoruar, ndër të tjera, gjuhën e urrejtjes.²³ Gjithashtu vëren se shumica e partive politike nënshkruan një Kod Sjelljeje vullnetare mbi Fushatat Dixhitale para fushatës zgjedhore.²⁴ Këto janë zhvillime pozitive. Megjithatë, nuk u caktua asnjë autoritet për të monitoruar fushatat në rrjetet sociale, ndërsa disa kandidatë thuhet se përhapën përmbajtje të dëmshme në internet gjatë fushatës së vitit 2025.²⁵ ECRI fton autoritetet të mbështesin më tej monitorimin efektiv dhe vetërregullimin e gjuhës së urrejtjes në kontekstin e fushatave zgjedhore, duke i kushtuar vëmendje të veçantë llogaridhënies, dhe të inkurajojnë partitë politike të nënshkruajnë Kartën e partive politike evropiane për një shoqëri jo-raciste dhe gjithëpërfshirëse, siç është miratuar nga Asambleja Parlamentare e Këshillit të Evropës në Rezolutën e saj 2443 (2022).²⁶

Veprim kundër krimeve të urrejtjes raciste dhe anti-LGBTI

15. Në vitin 2023, autoritetet shqiptare raportuan dy incidente të krimeve të urrejtjes të regjistruara nga policia në Zyrën për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (ODIHR) të Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE). Megjithatë, nuk ka asnjë tregues të motivimit specifik të paragjyqimit ose elementëve të tjerë të urrejtjes, as të dhëna për krimet e urrejtjes, të regjistruara nga shërbimet e prokurorisë dhe gjyqësori. Në mënyrë të ngjashme, ndërsa policia përdor një sistem menaxhimi rastesh që synon regjistrimin e të gjitha të dhënave statistikore dhe informacionit mbi veprat penale, nuk ka asnjë sinjalizim specifik të krimeve të urrejtjes. Krimet e urrejtjes identifikohen bazuar në dispozitat e Kodit Penal, së bashku me llojet e tjera të krimeve, por zbatimi i dispozitës së rrethanave rënduese në Nenin 50 (j) të Kodit nuk regjistrohet.²⁷ Prandaj, ODIHR vërejtë se regjistrimi dhe statistikat e krimeve të urrejtjes në Shqipëri nuk i dallojnë mjaftueshëm krimet e urrejtjes nga veprat e tjera penale.²⁸
16. Sipas raporteve të vëna në dispozicion të ECRI-t, popullsia LGBTI është në rrezik, veçanërisht personat transgjnorë dhe aktivistët LGBTI.²⁹ Nga 17 persona transgjnorë në Shqipëri që iu përgjigjën një ankete midis gushtit 2023 dhe prillit 2024, 75% e atyre që pohuan se kanë përjetuar dhunë fizike dhe/ose seksuale thanë se nuk e kanë raportuar incidentin tek agjencitë e zbatimit të ligjit.³⁰ Në një anketë të vitit 2024 që përfshinte 195 individë të vetëidentifikuar LGBTI, 88% raportuan se nuk u besojnë agjencive të zbatimit të ligjit, dhe të dhënat tregojnë se

---

²³ Misioni Ndërkombëtar i Vëzhgimit të Zgjedhjeve, (12 maj 2025), Zgjedhjet Parlamentare të Shqipërisë të 11 majit 2025, [Deklarata e Gjetjeve dhe Përfundimeve Paraprake](#).

²⁴ IDEA, (25 mars 2025), [Partitë shqiptare miratojnë kodin e sjelljes për fushatat dixhitale](#).

²⁵ Misioni Ndërkombëtar i Vëzhgimit të Zgjedhjeve (12 maj 2025).

²⁶ Asambleja Parlamentare e Këshillit të Evropës, (2022), [Karta e partive politike evropiane për një shoqëri jo-raciste dhe gjithëpërfshirëse](#).

²⁷ OSBE/ODIHR, Raporti i Krimeve të Urrejtjes: [Kornizat kombëtare për të adresuar krimet e urrejtjes në Shqipëri | HCRW](#).

²⁸ OSBE/ODIHR, Raporti i Krimeve të Urrejtjes: [Shqipëria | HCRW](#).

²⁹ OKB, OHCHR, (2025), [A/HRC/59/43/Add.1: Vizitë në Shqipëri - Raporti i Ekspertit të Pavarur mbi mbrojtjen kundër dhunës dhe diskriminimit bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor \(Versioni i redaktuar paraprakisht\) | OHCHR](#): § 64.

³⁰ Ylberofilia / J. Sengla, (2025), [Vlerësimi i Nevojave të Personave Transgjnorë në Shqipëri 2023-2024](#): Sfidat me të cilat përballet Komuniteti Transgjnor në Qasjen në Shërbime Publike, Strehim dhe Punësim: 13.

vetëm 1 në 11 incidente të rënda dhune ose diskriminimi raportohet zyrtarisht.³¹ Në këtë drejtim, ECRI mori raporte më të detajuara në lidhje me një sulm homofobik kundër një gazetari në gusht 2023 dhe në lidhje me rastin e një çifti lezbikesh nga Shkodra, të cilët dyshohet se u rrëmbyen, u sulmuan seksualisht dhe iu nënshtruan abuzimit fizik dhe verbal, dhe më pas iu dha azil në Mbretërinë e Bashkuar në prill 2025 për shkak të një frike të bazuar nga persekutimi në Shqipëri.³²

17. Lidhur me veprimet që synojnë zhvillimin e kapaciteteve të shërbimeve të policisë dhe prokurorisë, si dhe gjyqësorit, ECRI u informua për trajnimin fillestar dhe të vazhdueshëm mbi gjuhën e urrejtjes dhe krimin e urrejtjes që ofrohet nga Akademia e Sigurisë dhe Shkolla e Magjistraturës për oficerët e policisë dhe aktorët e tjerë të drejtësisë penale. Për shembull, në vitin 2023, 7 155 oficerë policie nga të gjitha Drejtoritë lokale të Policisë dhe Drejtoritë e Kufirit dhe Migracionit u trajnuan mbi krimin e urrejtjes, diversitetin dhe mosdiskriminimin, të drejtat e njeriut, policimin në komunitet, parandalimin e krimit dhe aftësitë e komunikimit. Për më tepër, afërsisht 500 studentë në Akademinë e Sigurisë morën “Manualin Kundër Krimeve të Urrejtjes dhe të Drejtat e Komunitetit LGBTI”.³³ Në mënyrë të ngjashme, udhëzimet e miratuara zyrtarisht për policinë dhe prokurorët mbi krimin e urrejtjes, siç është manuali “Policimi i Krimit të Urrejtjes kundër personave LGBTI: Trajnim për një Përgjigje Profesionale të Policisë”,³⁴ ofrojnë një kornizë për hetimin dhe ndjekjen penale të krimeve të urrejtjes.³⁵ Sipas pikëpamjes së ECRI-t, nisma të tilla mund të konsiderohen si **praktikë e mirë**.
18. ECRI u informua gjithashtu se Prokurori i Përgjithshëm miratoi udhëzimin e përgjithshëm nr. 17, datë 23 dhjetor 2020, që synonte të jepte udhëzime se si të identifikoheshin motivet e paragjyqimeve në hetimin e veprave penale që përfshijnë elementë të urrejtjes dhe të mblidheshin prova. Përveç kësaj, gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri, delegacioni i ECRI-t mësoi se autoritetet po punonin për një sistem menaxhimi rastesh për shërbimet e prokurorisë për të regjistruar të dhënat e krimeve të urrejtjes në mënyrë më efektive. Kjo është planifikuar të përfundojë deri në vitin 2028. ECRI e mirëpret këtë iniciativë dhe inkurajon autoritetet të sigurojnë përfundimin e saj brenda afatit të rënë dakord.
19. Pavarësisht këtyre zhvillimeve pozitive, gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri doli në pah se trajnime, ndërgjegjësim dhe ndërtim kapacitetesh shtesë në lidhje me krimet e urrejtjes ishin të nevojshme midis oficerëve të policisë dhe prokurorëve dhe se mbledhja dhe analiza e të dhënave mbi krimet e urrejtjes ende nuk janë përmirësuar.³⁶

---

³¹ Aleanca LGBT / D. Nini, (2025), [Komunitetet LGBTI+ të Shqipërisë në Fokus, Vështrime nga Sondazhi i vitit 2024 dhe Trendet që nga viti 2020](#): 57.

³² Në rastin e fundit, shihni: The Times, (14 prill 2025), [çifti i lezbikeve mund të qëndrojnë në Mbretërinë e Bashkuar pasi Shqipëria është 'shumë homofobike'](#).

³³ OSBE/ODIHR, Raporti për Krimet e Urrejtjes: [Kornizat kombëtare për të adresuar krimet e urrejtjes në Shqipëri | HCRW](#)

³⁴ Këshilli i Evropës, (9 prill 2021), [Manual mbi Policimin e Krimeve të Urrejtjes kundër Personave LGBTI në Shqipëri - Përfshirja dhe antidiskriminimi](#).

³⁵ Këshilli i Evropës / Hysi, V., (2023), Analiza tematike e zbatimit të Rekomandimit CM/Rec(2010)5 të Komitetit të Ministrave drejtuar shteteve anëtare mbi masat për të luftuar diskriminimin për shkak të orientimit seksual ose identitetit gjinor, [KRIMEVE TË URREJTJES DHE INCIDENTE TË TJERA TË MOTIVUARA NGA URREJTJA NË PERSONAVE LGBTI NË SHQIPËRI, RAPORT KOMBËTAR](#).

³⁶ BE, Komisioni Evropian, (2024), [Raporti i vitit 2024 për Shqipërinë](#): 39.

20. ECRI rekomandon, si çështje përparësore, që autoritetet t'i pajisin shërbimet e policisë dhe të prokurorisë me burimet e nevojshme njerëzore, teknike dhe financiare për të hetuar dhe ndjekur penalisht në mënyrë efektive krimet e urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike, duke përfshirë intensifikimin e aktiviteteve të ndërtimit të kapaciteteve dhe trajnimit, në bashkëpunim të ngushtë me Akademinë e Sigurisë dhe Shkollën e Magjistraturës, OSBE-në dhe Zyrën e saj për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (ODIHR) dhe Këshillin e Evropës, sipas rastit.
21. Gjatë vizitës në Shqipëri, u duk se shërbimet e mbështetjes për viktimat e krimeve të urrejtjes, duke përfshirë ndihmën ligjore, ndihmën psikologjike dhe materiale, ofrohen kryesisht nga organizatat e shoqërisë civile. Gjithashtu, nuk ka një sistem formal për referimin e viktimave të krimeve të urrejtjes pranë organizatave përkatëse.³⁷ Gjatë vizitës, delegacioni i ECRI-t mësoi se “Qendra Streha”³⁸ është e vetmja strehë e dedikuar për personat LGBTI që janë viktimat të krimeve të urrejtjes ose në rrezik në vend. Ajo financohet me 30% të buxhetit të saj nga autoritetet. Sipas pikëpamjes së ECRI-t, ajo duhet të mbështetet më tej.
22. ECRI rekomandon që autoritetet t'u ofrojnë viktimave të krimit të urrejtjes qasje në mbështetje, ndihmë dhe mbrojtje të synuar dhe të specializuar, duke marrë parasysh Rekomandimin CM/Rec(2024)4 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për luftimin e krimit të urrejtjes. Këto shërbime duhet të jenë të disponueshme në të gjithë vendin, në bashkëpunim të ngushtë me autoritetet lokale përkatëse dhe organizatat e shoqërisë civile.

II. SIGURIMI I TRAJTIMIT TË BARABARTË DHE PËRFSHIRJES NË ARSIM DHE KUJDES SHËNDETËSOR

A. Trajtim dhe përfshirje e barabartë në fushën e arsimit

23. Bullizmi dhe diskriminimi në institucionet arsimore, veçanërisht ndaj fëmijëve dhe të rinjve romë dhe LGBTI, mbeten një çështje shqetësuese.³⁹ Delegacioni i ECRI-t mësoi gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri se Ministria e Arsimit miratoi një Plan Kombëtar Veprimi Kundër Dhunës dhe Bullizmit 2025–2028 dhe se aktualisht ka 941 psikologë dhe punonjës socialë në shkolla dhe 340 oficerë sigurie, që brenda dy vitesh do të rriten në 500, që merren me çështjet e bullizmit. Prandaj, mbledhja e rregullt e të dhënave dhe raportimi në lidhje me dhunën dhe bullizmin në shkolla duhet të kryhet tashmë. Megjithatë, ECRI nuk mori të dhëna ose informacione specifike mbi këtë çështje, përveç një shifre të përgjithshme prej 2 028 rastesh dhune dhe bullizmi në institucionet arsimore parauniversitare për vitin akademik 2022-2023.
24. Në raportin e tij të mëparshëm për Shqipërinë, ECRI rekomandoi që autoritetet të kalojnë nga aktivitetet e përgjithshme kundër bullizmit në zhvillimin dhe zbatimin e moduleve specifike për grupe kundër bullizmit të anëtarëve të komuniteteve të cënueshme, siç janë fëmijët dhe të rinjtë romë dhe/ose LGBTI; si dhe zgjerimin e këtyre aktiviteteve në të gjithë vendin, përfshirë zonat rurale.⁴⁰ Fatkeqësisht, ECRI mund të regjistrojë vetëm përparime të kufizuara në këtë drejtim. Situata duket se është përkeqësuar edhe më shumë në lidhje me personat LGBTI. Për shembull, në një anketë të vitit 2024 që përfshinte 195 individë LGBTI,⁴¹ një përqindje dërmuese prej 73% e të anketuarve i përshkruan shkollat si “të pasigurta” për

³⁷ OSBE/ODIHR, Raporti për Krimet e Urrëjtjes: [Kornizat kombëtare për të adresuar krimet e urrejtjes në Shqipëri | HCRW](#)

³⁸ Faqja në internet e Qendrës Streha, [Strehë, Kujdes dhe Ngrohtësi për Qindra Zemra Ylberi](#).

³⁹ CRCA/ECPAT, (2024), [Thirrje Kolektive për Shkolla më të Sigurta: Tolerancë Zero ndaj Ngacmimit dhe Dhunës ndaj Fëmijëve në Shqipëri! \(Deklaratë Publike\)](#); OKB, Rishikimi Periodik Universal, (2024), Shqipëria, Cikli i katërt, [Përmbledhje e informacionit të palëve të interesuara](#): 36.

⁴⁰ ECRI 2020: § 11.

⁴¹ Aleanca LGBT / D. Nini, (2025), [Komunitetet LGBTI+ të Shqipërisë në Fokus, Vështrime nga Sondazhi i vitit 2024 dhe Trendet që nga viti 2020](#): 52.

grupet e marginalizuara, përfshirë nxënësit LGBTI, për shkak të bullizmit, ngacmimit dhe përgjashimit.⁴²

25. ECRI rekomandon që autoritetet, përveç aktiviteteve të përgjithshme kundër bullizmit, të zhvillojnë dhe zbatojnë module specifike për grupet kundër bullizmit ndaj fëmijëve që konsiderohen të cenueshëm për shkak të orientimit të tyre seksual, identitetit gjinor ose karakteristikave seksuale. Në këtë kontekst, duhet të ngrihet një mekanizëm i fuqishëm në të gjithë vendin për të monitoruar, parandaluar dhe luftuar incidentet raciste dhe anti-LGBTI në shkolla, duke përfshirë edhe një sistem të përshtatshëm mbledhjeje të të dhënave.

*Romët dhe Egjiptianët*⁴³

26. Arsimi është një fushë përparësore në Planin Kombëtar të Veprimit për Romët dhe Egjiptianët 2021-2025 (PKV).⁴⁴ Megjithatë, ka sfida në zbatimin e tij. Në vitin 2023, u vu re se PKV-ja vuante nga një boshllëk financimi prej mbi 2.5 milionë eurosh, si dhe nga mungesa e të dhënave të mjaftueshme⁴⁵ dhe kapaciteti i pamjaftueshëm institucional i zbatimit.⁴⁶ Sipas të dhënave bazë të përdorura për PKV-në, shkalla e regjistrimit në arsimin parashkollor për romët dhe egjiptianët ishte vetëm 35% krahasuar me një nivel prej 67% në mesin e fëmijëve jo-romë/egjiptianë. Për arsimin fillor të detyrueshëm dhe të mesëm të ulët (7-15 vjeç), boshllëku ishte 66% krahasuar me 96% në mesin e fëmijëve jo-romë/egjiptianë.⁴⁷ Brenda këtij diapazoni moshe, duket se shkalla e regjistrimit në shkollën fillore për fëmijët romë dhe egjiptianë ishte dukshëm më e lartë se ajo për shkollimin e mesëm. Në të dhënat bazë, hendeku i përfundimit ishte veçanërisht i theksuar midis personave 18-21 vjeç, nga të cilët vetëm 44% e romëve dhe egjiptianëve kishin përfunduar arsimin e tyre të detyrueshëm, krahasuar me 98% midis jo-romëve/egjiptianëve. Përfundimi i arsimit të lartë midis romëve dhe egjiptianëve ishte i rrallë, me një shkallë prej vetëm 1% krahasuar me 27% midis jo-romëve/egjiptianëve.⁴⁸
27. Bashkëbiseduesit që u takuan gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri i dhanë informacion delegacionit të ECRI-t duke treguar se që nga viti 2023, rreth një e treta e romëve të moshës 15 vjeç e lart nuk kishin ndjekur kurrë shkollën. Midis egjiptianëve ky nivel është rreth 10% dhe midis shqiptarëve etnikë nën 3%. I njëjti informacion tregon se rreth një e katërta e romëve midis moshës 15 dhe 24 vjeç janë analfabetë (5% midis egjiptianëve) dhe se, midis romëve të moshës 25-49 vjeç, kjo arrin rreth një të tretën (dhe 10% për egjiptianët). Lidhur me ndjekjen e arsimit të detyrueshëm shkollor, informacioni i marrë tregon se edhe dy vjet pas miratimit të PKV-së, hendeku mbeti, veçanërisht për fëmijët romë: vetëm rreth dy

⁴² Ndër të anketuarit që janë aktualisht në shkollë ose kanë ndjekur së fundmi një shkollë të tillë, 25% raportuan se kishin pasur vështirësi në hyrjen ose ndjekjen e shkollës së mesme ose profesionale gjatë vitit të kaluar për shkak të orientimit të tyre seksual, identitetit gjinor ose karakteristikave seksuale. Për më tepër, vetëm 15% e atyre që përjetuan ngacmim ose diskriminim në shkollë gjatë vitit të kaluar thanë se e raportuan incidentin te stafi i shkollës. Një shumicë dërrmuese (85%) nuk paraqitën asnjë ankesë për shkak të frikës se mos diskriminoheshin nga stafi i shkollës dhe frikës se konfidencialiteti nuk do të respektohej.

⁴³ Sipas regjistrimit të popullsisë të vitit 2023, në Shqipëri banonin 9 813 romë (5 000 meshkuj dhe 4 813 femra) dhe 12 375 egjiptianë (6 304 meshkuj dhe 6 071 femra). Nga një total prej 2 402 113 banorësh, 22 188 romë dhe egjiptianë përbëjnë rreth 0.92% të popullsisë së përgjithshme (shihni: Instituti i Statistikave (INSTAT), (2024), Regjistrimi i Popullsisë dhe Banesave në Shqipëri 2023: 75, tabela 14).

⁴⁴ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHSP), (2021), Plani Kombëtar i Veprimit për Barazinë, Përfshirjen dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve në Republikën e Shqipërisë, 2021-2025. Plani Kombëtar i Veprimit u përgatit në koordinim me ministri të tjera, bashki, institucione të pavarura, organizata ndërkombëtare, ekspertë dhe OJQ rome dhe egjiptiane.

⁴⁵ Komiteti Këshillimor për Konventën Kornizë për Mbrojtjen e Minoriteteve Kombëtare (FCNM), (2023), Opinioni i Pestë për Shqipërinë: §§ 64 dhe 72.

⁴⁶ BE, Komisioni Evropian, (2024), Dokumenti i Punës i Stafit të Komisionit - Raporti i vitit 2024 për Shqipërinë, SWD(2024) 690 përfundimtar: 41.

⁴⁷ MoHSP 2021: 17, 31; shihni gjithashtu BE, Komisioni Evropian (Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësinë dhe Konsumatorët), (2019), Raporti mbi zbatimin e strategjive kombëtare të integritimit të romëve – 2019. Shtojca 2, Përmblidhje të vendeve mbi rajonet e zgjerimit: 16-17; dhe UNDP/Banka Botërore, (2018), Fletëpalosja e fakteve Shqipëria Romët: 1-2.

⁴⁸ MoHSP 2021: 17, 31; BE, Komisioni Evropian (Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësinë dhe Konsumatorët) 2019: 16-17; dhe UNDP/Banka Botërore 2018: 1-2.

të tretat e fëmijëve romë ndjekin shkollën, krahasuar me mbi katër të pestat e fëmijëve egjiptianë dhe pothuajse të gjithë fëmijët e etnisë shqiptare.⁴⁹

28. Për më tepër, shumë bashkëbisedues përmendën se hendeku në arritjet arsimore midis anëtarëve të këtyre dy komuniteteve dhe popullsisë së përgjithshme po rritet në nivelet më të larta të shkollimit. Braktisja e shkollës, veçanërisht në arsimin e mesëm, mbetet një problem i përhapur midis romëve dhe egjiptianëve. Faktorët që kontribuojnë përfshijnë migrimin familjar dhe përfshirjen në tregun informal të punës, veçanërisht midis adoleshentëve,⁵⁰ por edhe martesat e hershme të vajzave.⁵¹
29. Autoritetet kanë marrë masa të ndryshme për t'i adresuar këto çështje. Në veçanti, nxënësit romë dhe egjiptianë mund të marrin libra shkollorë falas⁵² dhe transport falas për në shkolla, nëse distanca është më shumë se dy kilometra.⁵³ Bursa të kufizuara janë në dispozicion për arsimin e mesëm të lartë dhe të lartë, si dhe për trajnim profesional. Qeveria gjithashtu prezantoi bursa speciale për nxënësit në rrezik braktisjeje.⁵⁴ Personat që nuk e kanë përfunduar me sukses arsimin e detyrueshëm mund të regjistrohen në të ashtuquajturat klasa të “shansit të dytë”.⁵⁵ Megjithatë, sipas organizatave të shoqërisë civile rome, kjo qasje nuk zbatohet gjerësisht. Shkollat shpesh tregojnë pak interes sepse mësuesit pritet të ofrojnë klasa të tilla përveç punës së tyre të rregullt.⁵⁶
30. Pandemia Covid-19 ndikoi shumë negativisht tek shumë nxënës romë dhe egjiptianë, pasi mungesa e energjisë elektrike, pajisjeve dhe aksesit në internet përbënte një problem për ta që të ndiqnin mësimet në internet.⁵⁷ Organizatat e shoqërisë civile i treguan ECRI-t se kjo është ende një çështje e pazgjidhur, pasi përdorimi i teknologjisë bëhet gjithnjë e më i rëndësishëm në shkolla. ECRI i inkurajon autoritetet të bëjnë përpjekje të vazhdueshme për të siguruar pajisje IT dhe akses në internet për nxënësit romë dhe egjiptianë në situata të cenueshmërisë dhe vëren se ndërmjetësuesit e arsimit gjithashtu mund të luajnë një rol vendimtar në situata të tilla.
31. ECRI mori informacion në lidhje me ndërmjetësuesit shkollorë që ishin punësuar në vitin 2023. Këta ndërmjetës lehtësojnë komunikimin dhe bashkëpunimin midis nxënësve, familjeve dhe komuniteteve rome dhe egjiptiane nga njëra anë, dhe shkollave nga ana tjetër, duke rritur kështu pjesëmarrjen e nxënësve në procesin e të nxënësve. Sipas autoriteteve, numri i ndërmjetësve është rritur çdo vit dhe për vitin shkollor 2025–2026, janë punësuar 36 ndërmjetës, nga të cilët 20 janë romë dhe 16 janë egjiptianë. Autoritetet theksuan se këto janë vende pune të përhershme, gjë që është pozitive. Megjithatë, ndonëse 36 ndërmjetës janë një zhvillim premtues, ky numër është ende shumë i vogël duke pasur parasysh shkallën e problemit.

---

⁴⁹ Sa i përket shifrave të pjesëmarrjes për vitin shkollor 2024/25, autoritetet nuk i kanë dhënë ECRI-t të dhënat përkatëse. Megjithatë, autoritetet e informuan ECRI-n se, në lidhje me regjistrimin, pjesëmarrjen dhe përfundimin e shkollës nga nxënësit, veçanërisht tek fëmijët romë dhe egjiptianë, është krijuar një Sistem Paralajmërimi i Hershëm në të gjithë vendin dhe po zbatohet gradualisht në më shumë shkolla. Ky sistem synon të identifikojë nxënësit në rrezik braktisjeje.

⁵⁰ BE, Komisioni Evropian (Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësinë dhe Konsumatorët) 2019: 17.

⁵¹ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 25-26.

⁵² Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 31; shihni gjithashtu Këshilli i Ministrave, (17 qershor 2020), Vendimi Nr. 486.

⁵³ FCNM 2023: 27, § 138. Këshilli i Ministrave, (1 mars 2023), Vendimi Nr.119.

⁵⁴ Këshilli i Ministrave, (10 tetor 2019), Vendimi Nr. 666.

⁵⁵ BE, Komisioni Evropian (Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësinë dhe Konsumatorët) 2019: 17.

⁵⁶ Qendra Evropiane për të Drejtat e Romëve, (21 tetor 2024), Rregulli 9 Parashtresa në lidhje me ekzekutimin e: X dhe të tjerë kundër Shqipërisë: 4, § 14.

⁵⁷ FCNM 2023: 27, § 137.

32. ECRI rekomandon, si çështje përparësore, që autoritetet të marrin masa për të rritur regjistrimin dhe frekuentimin e shkollës nga fëmijët romë dhe egjiptianë në parashkollor dhe shkollor, për të ulur shkallën e braktisjes së shkollës dhe për të lehtësuar përfundimin e shkollës së mesme, ndër të tjera duke rritur ndjeshëm numrin e ndërmjetësve të arsimit romë dhe egjiptianë, dhe duke zhvilluar fushata ndërgjegjësimi me familjet dhe shkollat rome dhe egjiptiane.
33. Në raportin e tij të mëparshëm, ECRI vuri në dukje se veçimi de facto ishte një problem në disa shkolla, përfshirë Korçën.⁵⁸ Kjo situatë nuk u krijua qëllimisht, por është rezultat i një përqendrimi tradicionalisht shumë të lartë të romëve dhe egjiptianëve në lagje të caktuara. Ndërkohë, në vitin 2022, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut konstatoi shkelje të Nenit 1 të Protokollit nr. 12 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në çështjen *X dhe të Tjerë kundër Shqipërisë*.⁵⁹ Aplikantët ishin ankuar për dështimin e autoriteteve për të zbatuar masa të shpejta dhe gjithëpërfshirëse kundër veçimit që ishin rekomanduar nga KMD-ja për të adresuar mbipërfaqësimin e nxënësve romë dhe egjiptianë në shkollën fillore “Naim Frashëri” në Korçë.⁶⁰ Ekzekutimi i vendimit të Gjykatës është nën mbikëqyrje të shtuar nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës, i cili vuri në dukje në dhjetor 2024 se autoritetet kishin marrë disa masa drejt ekzekutimit të vendimit, veçanërisht duke koordinuar palët e ndryshme të interesuara, por gjithashtu shprehu shqetësim sepse shkolla mbeti e ndarë, ndërsa shkolla të tjera në vend janë gjithashtu të prekura nga mbipërfaqësimi i romëve dhe egjiptianëve.⁶¹ Informacioni që delegacioni i ECRI-t mori nga bashkëbisedues të ndryshëm me të cilët u takua gjatë vizitës së vitit 2025 tregon se këto probleme vazhdojnë. Në të njëjtën kohë, ECRI vëren shembuj pozitivë në nivel lokal mbi të cilët mund të ndërtohet. Si ilustrim, delegacioni vizitoi shkollën “Trifon Prifti” në Baltezë (Fier) në të cilën nxënësit romë dhe jo-romë mësojnë së bashku.⁶² Shkolla ofron mbështetje me detyrat e shtëpisë pasdite për nxënësit romë dhe vitet e fundit të ish-nxënës romë nga kjo shkollë janë diplomuar në universitet.
34. ECRI rekomandon që autoritetet të ndërmarrin veprime të mëtijshme dhe të vendosura për t'i dhënë fund të gjitha formave të veçimit de facto të fëmijëve romë dhe egjiptianë në shkolla sa më shpejt të jetë e mundur, në përputhje me jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe standardet e tjera përkatëse të Këshillit të Evropës.

Personat LGBTI

35. Plani Kombëtar i Veprimit (PKV) për personat LGBTI 2021-2027, në Objektivin e tij Specifik I.2, përqendrohet në uljen e pabarazive dhe diskriminimit ndaj personave LGBTI në arsim, me masa të dedikuara që përfshijnë ndërtimin e kapaciteteve të profesionistëve në sistemin arsimor parauniversitar.⁶³ Megjithatë, siç u theksua nga një numër bashkëbiseduesish me delegacionin e ECRI-t gjatë vizitës së vitit 2025, mungesa e burimeve pengon ndjeshëm zbatimin e tij.⁶⁴ ECRI u informua se, pavarësisht përpjekjeve për të trajnuar stafin arsimor brenda kornizës së PKV-së për personat LGBTI, mësuesit dhe stafi i shkollave mbeten të painformuar rreth çështjeve LGBTI dhe, në disa raste, madje shfaqin hapur

⁵⁸ ECRI 2020: §§ 46-47; anketa rajonale e UNDP-së dhe Bankës Botërore për romët e vitit 2017 kishte treguar gjithashtu se 19% e nxënësve romë dhe egjiptianë ndiqnin shkolla të ndara.

⁵⁹ GJEDNJ, (31 gusht 2022), *X dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, (kërkesat nr. 73548/17 dhe 45521/19), vendim.

⁶⁰ Vendimi i Komisionerit i 22 shtatorit 2015; shihni *X dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, § 6.

⁶¹ Këshilli i Evropës, Departamenti për Ekzekutimin e Vendimeve të GJEDNJ-së (2024): [CM/Del/Dec\(2024\)1514/H46-2](#); shihni edhe FCNM 2023: 26, § 129.

⁶² Delegacioni i ECRI-t vizitoi gjithashtu shkollën fillore në Berat Moravë dhe fitoi një përshtypje pozitive për përpjekjet e shkollës në lidhje me arsimimin e nxënësve romë.

⁶³ Plani Kombëtar i Veprimit për personat LGBTI 2021-2027 është i disponueshëm [këtu](#).

⁶⁴ Shihni gjithashtu, në këtë kontekst, [raportin e Vlerësimit](#) të vitit 2021 të planit të mëparshëm të veprimit, Plani Kombëtar i Veprimit për Personat LGBTI në Republikën e Shqipërisë 2016-2020: 7.

pikëpamje diskriminuuese.⁶⁵ ECRI inkurajon fuqimisht autoritetet të zhvillojnë trajnime të përshtatshme për edukatorët, veçanërisht gjatë arsimit të tyre profesional, dhe për mësuesit dhe administratorët e shkollave dhe universiteteve, për të siguruar që ata kanë njohuri dhe kompetencë të mjaftueshme për të adresuar çështjet që shqetësojnë studentët LGBTI në arsim dhe përmes tij, duke promovuar në të njëjtën kohë barazinë, diversitetin dhe përfshirjen.

36. Institucionet e arsimit parauniversitar planifikojnë dhe zbatojnë aktivitete të rregullta jashtëshkollore gjatë vitit shkollor duke u përqendruar në tema të ndryshme që lidhen me të drejtat e njeriut, dhe ky proces është monitoruar nga Avokati i Popullit gjatë vizitave të kryera në shkolla.⁶⁶ Megjithatë, ECRI-t i duket se barazia LGBTI dhe çështjet që lidhen me LGBTI nuk përfshihen në aktivitete të tilla jashtëshkollore.
37. ECRI u informua se edukimi shëndetësor dhe seksual është i integruar në lëndët e biologjisë, edukimit qytetar dhe edukimit fizik dhe sportive, me qëllim që edukimi gjithëpërfshirës seksual (EGJS) të arrijë mbulim zbatimi 100% në nivel kombëtar deri në vitin 2026. Megjithatë, ende mungojnë referencat për përmbajtje specifike për LGBTI. Një raport i vitit 2020 vuri në dukje se tekstet shkollore të miratuara zyrtarisht nuk mbulojnë çështjet e barazisë LGBTI dhe se edukimi i ofruar nuk përfshin asnjë informacion mbi shëndetin seksual dhe nevojat specifike të individëve LGBTI, gjë që çon në një mungesë të theksuar të edukimit të specializuar për shëndetin seksual dhe riprodhues të personave LGBTI.⁶⁷ Prandaj, kurrikulat aktuale të Shqipërisë mbeten kryesisht të heshtura ose edhe negative ndaj temave që lidhen me LGBTI-në dhe mungesa e konsiderueshme e informacionit në lidhje me shëndetin seksual dhe riprodhues të individëve LGBTI është një shqetësim kyç.⁶⁸
38. ECRI rekomandon që autoritetet të sigurojnë që kurrikulat arsimore, përfshirë edukimin gjithëpërfshirës seksual (EGJS), t'i adresojnë çështjet e barazisë LGBTI në një mënyrë të ndjeshme, të përshtatshme për moshën, të lehtë për t'u kuptuar dhe të bazuar në prova, duke i kushtuar vëmendje të veçantë barazisë, diversitetit dhe përfshirjes, duke marrë parasysh Rekomandimin e Politikës së Përgjithshme Nr. 17 të ECRI-t për parandalimin dhe luftimin e intolerancës dhe diskriminimit ndaj personave LGBTI.

Refugjatët dhe përfituesit e mbrojtjes plotësuese ose të përkohshme

39. Bashkëbisedues të ndryshëm i konfirmuan delegacionit të ECRI-t gjatë vizitës se fëmijët migrantë, përfshirë refugjatët dhe përfituesit e mbrojtjes plotësuese ose të përkohshme, kanë akses të plotë në shkollim të rregullt, pas vitit të tyre të parë gjatë të cilit ata marrin pjesë në një periudhë prezantimi dhe familjarizimi. Gjatë këtij viti fillestar, fokusi është në mësimin e gjuhës shqipe përmes socializimit të bashkëmohatarëve në shkolla ose institucione parashkollore. Kurset specifike të gjuhës shqipe për fëmijë nuk ofrohen rregullisht,⁶⁹ pjesërisht edhe për shkak të numrit të ulët të fëmijëve të tillë, të cilët për më tepër janë të shpërndarë nëpër shkolla të ndryshme në vende të ndryshme. Bashkëbiseduesit e ECRI-t që u

⁶⁵ Aleanca LGBT / D. Nini, (2025), [Komunitetet LGBTI+ të Shqipërisë në Fokus, Vështrime nga Sondazhi i vitit 2024 dhe Trendet që nga viti 2020](#): 53.

⁶⁶ Shihni Nenin 17 të Udhëzimit Nr. 13, datë 10.07.2024 "Për vitin shkollor 2024-2025 në sistemin arsimor parauniversitar", të disponueshëm [këtu](#).

⁶⁷ Aleanca LGBT / D. Nini, (2020), [Zbatimi i Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm në kontekstin e Shqipërisë. Një perspektivë LGBTI+](#): 12.

⁶⁸ Aleanca LGBT, (2024), [Shqipëria nën Rishikimin Periodik Universal: "Dorëzimi i përbashkët i Aleancës LGBTI+ dhe ILGA World" - Aleanca LGBT](#): 33; OKB, Rishikimi Periodik Universal, (2024), Shqipëria, Cikli i katërt, [Përmbledhje e informacionit të palëve të interesuara](#): 57.

⁶⁹ Autoritetet e informuan ECRI-n se, bazuar në Udhëzimin Nr. 10 të datës 17 maj 2021 "Për Regjistrimin dhe Mbështetjen e Fëmijëve të Personave në Situata Migrimi/Azili, Refugjatëve, të Miturve të Huaj të Pashoqëruar, Fëmijëve Migrantë të Kthyer, Fëmijëve nga Zonat e Konfliktit dhe Fëmijëve Viktima të Trafikimit në Republikën e Shqipërisë", Ministria e Arsimit mund t'u ofrojë njëfarë mbështetjeje nxënësve në lidhje me mësimin në gjuhën shqipe.

takuan gjatë vizitës, megjithatë konfirmuan se pavarësisht mungesës së kurseve specifike të gjuhës, fëmijët duket se nuk kanë probleme të lidhura me gjuhën që krijojnë një pengesë për përfshirjen e tyre në arsim, pasi është vërejtur se ata në përgjithësi e mësojnë gjuhën shqipe shpejt përmes ndërveprimit me bashkëmoshatarët e tyre. Megjithatë, meqenëse një socializim i tillë dhe aftësia për të mësuar një gjuhë në këtë mënyrë joformale mund të ndryshojnë ndjeshëm nga një fëmijë në tjetrin, ECRI inkurajon autoritetet ta monitorojnë këtë çështje dhe të mbeten të vetëdijshëm për nevojat e mundshme për mbështetje shtesë për mësimin e gjuhës që mund të lindin midis fëmijëve të caktuar, duke përfshirë ata me nevoja të veçanta arsimore ose psikologjike.

B. Trajtim dhe përfshirje e barabartë në fushën e kujdesit shëndetësor

40. Që nga raporti i ECRI-t për vitin 2020 mbi Shqipërinë, u miratuan një numër aktesh strategjike, duke përfshirë Strategjinë Kombëtare të Shëndetit 2021-2030, Strategjinë e Zhvillimit të Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor Parësor në Shqipëri 2020-2025, Planin Kombëtar të Spitaleve 2023-2030, Programin për Parandalimin dhe Kontrollin e Sëmundjeve Jo-Transmetuese 2021-2030 në Shqipëri, Planin e Veprimit për Promovimin e Shëndetit 2022-2030 dhe Planin e Veprimit për Shëndetin Mendor 2023-2026.⁷⁰ Pavarësisht miratimit të këtyre dokumenteve të përgjithshme të politikave, është e paqartë se si adresohen nevojat specifike të grupeve që përbëjnë shqetësim për ECRI-n në fushën e kujdesit shëndetësor. Një studim i kohëve të fundit mbi aksesin në shërbimet e kujdesit shëndetësor midis grupeve të cënueshme në Shqipëri theksoi diskriminimin midis faktorëve që gjëryejnë besimin tek ofruesit e kujdesit shëndetësor.⁷¹ Një raport i BE-së për vitin 2024 mbi Shqipërinë thotë gjithashtu se gratë rome dhe egjiptiane, dhe individët LGBTI përballen me akses të kufizuar në kujdesin shëndetësor parësor dhe në shërbimet e kujdesit shëndetësor seksual dhe riprodhues.⁷²

Romët dhe Egjiptianët

41. Për shumë romë dhe egjiptianë, qasja në kujdes shëndetësor shoqërohet ende me disa sfida, duke përfshirë pamundësinë për të paguar për shërbime dhe ilaçe të caktuara për shkak të varfërisë, distancës fizike nga qendrat e kujdesit shëndetësor dhe kostove të transportit, mungesës së informacionit dhe ndërgjegjësimin, ndryshimeve të shpeshta të vendbanimit dhe ndjeshmërisë së pamjaftueshme kulturore midis stafit të kujdesit shëndetësor.⁷³ Për më tepër, diskutimet në grupe fokusi të kryera në vitet 2019/2020 midis 1 553 përdoruesve të kujdesit shëndetësor parësor si pjesë e projektit *Shëndet për të gjithë* zbuluan se mungesa e besimit tek ofruesit e kujdesit shëndetësor përbën gjithashtu një pengesë për romët dhe egjiptianët.⁷⁴ Plani Kombëtar i Veprimit për Barazinë, Përfshirjen dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025 (PKV) i nje këto pengesa për aksesin në kujdes shëndetësor në baza të barabarta.⁷⁵ Ndërsa ka mungesë të të dhënave të sakta zyrtare mbi gjendjen e tyre shëndetësore, progresi duket të jetë i kufizuar.⁷⁶ Në këtë sfond, ECRI i inkurajon fuqimisht

⁷⁰ OKB, Rishikimi Periodik Universal, (2024), Shqipëria, Cikli i katërt, [Raporti kombëtar](#): §§ 123-124.

⁷¹ Ismaili, E., Rama, R., Dragoti, E., (2024), [Qasja në shërbimet e kujdesit shëndetësor midis grupeve të cënueshme në Shqipëri: zbulimi i barrierave dhe propozimi i zgjidhjeve](#) (në: Kontakt / Revista e infermierisë dhe shkencave sociale të lidhura me shëndetin dhe sëmundjen, 26(4): 369-375): 369.

⁷² BE, Komisioni Evropian, (2024), [Raporti i vitit 2024 për Shqipërinë](#): 39.

⁷³ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP), (2021), Plani Kombëtar i Veprimit për barazinë, përfshirjen dhe pjesëmarrjen e romëve dhe egjiptianëve në Republikën e Shqipërisë, 2021-2025: 27; Projekti Shëndet për të gjithë (HAP), (2020), Cënueshmëria në Kujdesin Shëndetësor Parësor në Shqipëri: Konsiderata dhe rekomandime: 1-2; UNDP, (2017), Sondazhi Rajonal i Romëve: 52; dhe UNDP/Banka Botërore, (2018), Fletushka e Fakteve për Romët në Shqipëri: 3-4; krahasoni ECRI 2020: § 62.

⁷⁴ Projekti "Shëndet për të gjithë" (HAP) 2020: 2.

⁷⁵ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 19-20.

⁷⁶ Po aty. Shihni edhe Komitetin Këshillimor të FCNM 2023: 36, § 188.

autoritetet të mbledhin të dhëna gjithëpërfshirëse, të ndara në mënyrë të përshtatshme, mbi gjendjen shëndetësore të romëve dhe egjiptianëve.

42. Një studim i kohëve të fundit konstatoi gjithashtu se praktikat diskriminuese kundër romëve dhe egjiptianëve në sektorin e kujdesit shëndetësor kërkojnë vëmendje urgjente.⁷⁷ Për disa romë dhe egjiptianë, mbulimi i sigurimit shëndetësor është gjithashtu një problem.⁷⁸ Boshllëqet në mbulimin e sigurimit shëndetësor thuhet se vijnë nga papunësia ose puna jo formale dhe e rastit.⁷⁹ Disa thuhet se kanë hasur gjithashtu probleme në aksesin në shërbime për shkak të mungesës së dokumenteve të identifikimit, duke mos qenë kështu në gjendje të marrin kujdes shëndetësor bazë. Një mekanizëm i shpeshtë përballimi është vonimi i vizitave mjekësore derisa gjendja shëndetësore të përkeqësohet dhe të kërkojnë shërbime emergjente.⁸⁰ Sipas ECRI-t, kjo çon në rezultate më të këqija shëndetësore dhe vë në rrezik jetën e shumë romëve dhe egjiptianëve.
43. Sipas PKV-së, rezultatet mesatare shëndetësore të romëve dhe egjiptianëve dhe jetëgjatësia e tyre janë më të ulëta krahasuar me popullsinë e përgjithshme. Ata kanë një incidencë më të lartë të sëmundshmërisë dhe janë më të prekshëm, veçanërisht ndaj sëmundjeve të transmetueshme.⁸¹ Shkalla e imunizimit midis fëmijëve romë dhe egjiptianë është gjithashtu shpesh më e ulët.⁸² Disa nga shkaqet rrënjësore për këto probleme kanë ekzistuar për një kohë të gjatë dhe përfshijnë kushte të këqija dhe johigjienike të strehimit (shihni edhe seksionin III.A më poshtë), kequshqyerjen, arritjet e ulëta arsimore dhe njohuritë e ulëta shëndetësore, martesat dhe lindjet e hershme dhe punën e shpeshtë në vende pune që paraqesin rreziqe shëndetësore.⁸³
44. Autoritetet informuan ECRI-n se vitet e fundit kanë marrë masa të ndryshme për të adresuar disa nga problemet. Paketa e Shërbimeve Bazë konsiderohet si një instrument kyç për ofrimin e shërbimeve të nevojshme në nivelin e kujdesit shëndetësor parësor për të gjithë.⁸⁴ Megjithatë, ajo nuk i dedikohet posaçërisht romëve dhe egjiptianëve. Në këtë kontekst, autoritetet informuan ECRI-n se janë të vetëdijshme që qendrat përkatëse shëndetësore kanë kapacitete dhe aftësi të ndryshme të stafit. Në vitin 2018, autoritetet filluan *Programin Kombëtar të Shëndetit të Komunitetit*, i cili synon të sigurojë kujdes shëndetësor për grupet e marginalizuara, përfshirë romët dhe egjiptianët. Megjithatë, masat e tij kryesore - të tilla si ndërtimi i qendrave të reja shëndetësore pranë vendbanimeve që nuk kanë qasje në shërbime shëndetësore dhe trajnimi i praktikuesve të kujdesit shëndetësor për të ofruar shërbime të barabarta - ende kërkojnë përpjekje të mëtejshme për të përmirësuar shërbimet për romët dhe egjiptianët në zonat rurale.⁸⁵

---

⁷⁷ Ismaili dhe të tjerë 2024: 372-374.

⁷⁸ BE, Komisioni Evropian, (2023), Dokumenti i Punës i Stafit të Komisionit - Raporti i vitit 2023 për Shqipërinë, SWD(2023) 690 përfundimtar: 92-93.

⁷⁹ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 27.

⁸⁰ Ismaili dhe të tjerë 2024: 371. - Sondazhi Rajonal i Romëve i UNDP-së dhe Bankës Botërore i vitit 2017 kishte zbuluar tashmë se vetëm 44% e romëve dhe egjiptianëve (mbi 16 vjeç) të anketuar kishin treguar se përfitonin nga shërbimet e kujdesit shëndetësor parandalues, krahasuar me 68% midis jo-romëve/egjiptianëve. (UNDP/Banka Botërore 2018: 4.)

⁸¹ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 27.

⁸² Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 19-20.

⁸³ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 27; shihni edhe: Roma Active Albania, (2013), Raporti i Monitorimit të Shoqërisë Civile mbi Zbatimin e Strategjisë Kombëtare të Integritimit të Romëve dhe Planit të Veprimit të Dekadës në vitin 2012 në Shqipëri.

⁸⁴ Autoritetet e informuan delegacionin e ECRI-t se paketa bazë e kujdesit shëndetësor është e arritshme edhe pa kartë shëndetësore (vërtetim i sigurimit shëndetësor publik), por një dokument identifikimi është i nevojshëm për referimet dhe shërbimet dytësore të ndjekjes. Në përgjithësi, për shërbimet përtej paketës bazë të kujdesit shëndetësor, kërkohet karta shëndetësore.

⁸⁵ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 26 (krahasoni ECRI 2020: § 63); BE, Komisioni Evropian, (2024), Dokumenti i Punës së Stafit të Komisionit - Raporti i vitit 2024 për Shqipërinë, SWD(2024) 690 përfundimtar: 39; dhe BE, Komisioni Evropian, (2019), Dokumenti i Punës së Stafit të Komisionit - Raporti i vitit 2019 për Shqipërinë, SWD(2019) 215 përfundimtar: 93.

45. Sipas autoriteteve, ofrimi i paketave të kujdesit për nënat rome dhe egjiptiane që lindin në spitale është zbatuar me sukses.⁸⁶ ECRI u informua gjithashtu se qeveria tani ofron pagesa bonus për prindërit për regjistrimin e foshnjave të tyre të porsalindura (për të siguruar lëshimin e certifikatave të lindjes, si dhe për të lehtësuar aksesin në shërbimet publike në të ardhmen, gjë që është problematike për romët dhe egjiptianët që nuk kanë dokumente identiteti), gjë që ka çuar në një rritje të konsiderueshme të nënave rome dhe egjiptiane që lindin në spitale, ku regjistrimi i lindjes bëhet automatikisht, me rezultate pozitive shëndetësore për nënat dhe fëmijët dhe rritje të përdorimit të shërbimeve pas lindjes.⁸⁷ ECRI është i mendimit se kjo mund të konsiderohet si një **praktikë e mirë**. Sipas autoriteteve, rezultate të tjera pozitive të aktiviteteve të tyre përfshijnë një numër në rritje të vizitave nga profesionistët mjekësorë në vendbanimet jo formale rome në kontekstin e ekipeve të reja shëndetësore të lëvizshme.
46. ECRI vëren pozitivisht se autoritetet kanë ngritur një program ndërmjetësues shëndetësor për romët dhe egjiptianët për të kapërcyer disa nga pengesat e aksesit për romët dhe egjiptianët. Kjo iniciativë u bë aktive në vitin 2025. Në kohën e vizitës, autoritetet nuk mundën t'i jepnin delegacionit të ECRI-t numrin e ndërmjetësve shëndetësorë që ishin tashmë funksionalë. Ata shpjeguan se për shkak të vonesave, shumica e ndërmjetësve ishin ende duke u trajnuar në vitin 2025,⁸⁸ dhe se përfundimisht një ndërmjetës duhet të jetë i disponueshëm në çdo komunitet rom ose egjiptian. Megjithatë, nuk ishte i disponueshëm asnjë objektiv i përgjithshëm për numrin e ndërmjetësve shëndetësorë që do të punësohen në fund të fundit në kuadër të këtij programi. Mungesa e ndërmjetësve shëndetësorë është gjithashtu një problem që është njohur si pengesë për aksesin e grave rome në institucionet që ofrojnë shërbime të shëndetit riprodhues, veçanërisht për ato gra rome që jetojnë në zona të izoluara rurale⁸⁹ ose nuk flasin rrjedhshëm shqip.⁹⁰ Kjo pengesë gjuhësore mund të kontribuojë në marginalizimin dhe përjashtimin e tyre në fushën e kujdesit shëndetësor.⁹¹ Në diskutimet e grupeve të fokusit 2019/2020 të përmendura tashmë, projekti *Shëndet për të gjithë* zbuloi gjithashtu se gratë, në të gjitha kategoritë e popullatave të cënueshme të anketuara, janë në disavantazh të konsiderueshëm krahasuar me burrat në shumicën e aspekteve të aksesit në kujdesin shëndetësor parësor.⁹²
47. ECRI rekomandon që autoritetet të ndërmarrin veprime të vendosura për të përmirësuar aksesin e romëve dhe egjiptianëve në shërbimet e duhura shëndetësore, më konkretisht: i) të sigurojnë zbatimin e plotë të programit të ndërmjetësimit shëndetësor për romët dhe egjiptianët sa më shpejt të jetë e mundur dhe në një nivel të përpjesëtuar me shkallën e problemeve me të cilat përballen këto grupe kur përpiqen të aksesojnë shërbimet shëndetësore, dhe ii) të zhvillojnë aktivitete trajnuese të përshtatshme kundër diskriminimit dhe të rrisin ndërgjegjësimin midis stafit të kujdesit shëndetësor mbi nevojat shëndetësore të romëve dhe egjiptianëve, duke përfshirë nevojat e veçanta të grave dhe vajzave.

⁸⁶ Shihni: Romalb (www.romalb.org), i cili është sistemi elektronik për të monitoruar progresin e masave për përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve.

⁸⁷ Kjo nuk është në dispozicion vetëm për prindërit romë dhe egjiptianë, por ata përfitojnë prej saj në veçanti.

⁸⁸ Shihni edhe: BE, Komisioni Evropian 2023: 92-93.

⁸⁹ BE, Komisioni Evropian, (2024), Dokumenti i Punës i Stafit të Komisionit - Raporti i vitit 2024 për Shqipërinë, SWD(2024) 690 përfundimtar: 39.

⁹⁰ Një pjesë e popullsisë rome flet gjuhën rome në shtëpi dhe mund të mos e flasë rrjedhshëm gjuhën shqipe.

⁹¹ Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MoHSP) 2021: 27.

⁹² Projekti "Shëndet për të gjithë" (HAP) 2020: 2.

Personat LGBTI

48. Sipas vlerësimit të PKV-së për personat LGBTI 2016-2020, objektivat e vendosura nuk janë arritur, ende regjistrohen shumë raste të personave LGBTI të cilëve u është mohuar qasja në kujdes shëndetësor dhe situata u përkeqësua në vitin 2020 kur, si rezultat i kufizimeve të Covid-19, një numër njerëzish nuk ishin në gjendje të merrnin ilaçet që u shpëtonin jetën.⁹³ PKV-ja për personat LGBTI 2021-2027, në Objektivin e saj Specifik I.3, përqendrohet në garantimin e aksesit për personat LGBTI në shërbimet e kujdesit shëndetësor në të gjithë vendin dhe përfshin trajnimin për punonjësit e kujdesit shëndetësor parësor për t'u ofruar personave LGBTI shërbime shëndetësore cilësore dhe standarde miqësore ndaj personave LGBTI. Në këtë sfond, ECRI mori informacion në lidhje me një trajnim të ofruesve të kujdesit shëndetësor parësor mbi shëndetin dhe të drejtat e integruara seksuale dhe riprodhuese që përfshinte 22 bashki, në të cilin fokusi te personat LGBTI u trajtua kryesisht si një grup kyç i popullsisë. Megjithatë, ky aktivitet u përqendrua në fushat tematike të HIV-it dhe Infeksioneve Seksualisht të Transmetueshme (IST). ECRI nuk mori asnjë informacion tjetër.
49. Personat transgjnorë thuhet se e konsiderojnë veten në rrezik diskriminimi nga personeli mjekësor, gjë që mund të çojë në abstenim nga qasja në shërbimet shëndetësore.⁹⁴ Për më tepër, nga 24 të anketuarit që u identifikuan si transgjnorë ose jo-binarë në një anketë të vitit 2024, më shumë se 90% nuk ishin në gjendje të konsultoheshin me një mjek vendas në lidhje me terapinë hormonale ose ndërhyrje të tjera mjekësore që pohojnë gjininë gjatë vitit të kaluar.⁹⁵
50. ECRI vëren se një protokoll mjekësor për personat transgjnorë është finalizuar nga një grup pune i dedikuar, i përbërë nga profesionistë të shëndetit nga disa fusha dhe organizata të shoqërisë civile, nën drejtimin e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.⁹⁶ ECRI e mirëpret këtë zhvillim. Gjatë vizitës së vitit 2025 në Shqipëri, ECRI kuptoi se protokollin ishte ende në pritje të miratimit, por se autoritetet ishin të përkushtuara për të siguruar zbatimin e tij efektiv.
51. ECRI rekomandon që autoritetet, në bashkëpunim të ngushtë me institucionet e specializuara, të ndërmarrin veprime të mëtejshme për t'u ofruar profesionistëve të kujdesit shëndetësor trajnime fillestare dhe gjatë shërbimit, si dhe udhëzime të përshtatshme për t'u marrë me çështjet e kujdesit shëndetësor që kanë rëndësi për personat LGBTI në mënyrë të përshtatshme dhe për të siguruar aksesin e tyre të sigurt, të përbalueshëm dhe në kohë në kujdesin shëndetësor pa diskriminim, duke përfshirë trajtimet e nevojshme që afirmojnë gjininë për personat transgjnorë, duke marrë parasysh Rekomandimin e Politikës së Përgjithshme Nr. 17 të ECRI-t për parandalimin dhe luftimin e intolerancës dhe diskriminimit ndaj personave LGBTI.
52. Në një anketë të vitit 2024 midis personave LGBTI,⁹⁷ nevoja e përmendur më shpesh ishte këshillimi psikologjik. Disa organizata të shoqërisë civile LGBTI ofrojnë këshillim psikologjik, por kapaciteti i tyre thuhet se është i kufizuar. Ky zbulim nxjerr në pah një nevojë urgjente për rritjen e fondeve publike dhe shërbime të shëndetit mendor të mbështetura nga shteti, të përshtatura sipas nevojave të

⁹³ Raporti i vlerësimit të Planit Kombëtar të Veprimit për Personat LGBTI në Republikën e Shqipërisë 2016-2020 (2021): 8, i disponueshëm [këtu](#).

⁹⁴ Ylberofilia / Sengla, J., (2025), [Vlerësimi i nevojave të personave transgjnorë në Shqipëri 2023-2024](#): Sfidat me të cilat përballet komuniteti transgjnor në qasjen në shërbimet publike, strehim dhe punësim: 12.

⁹⁵ Aleanca LGBT / Nini, D. 2025: 49.

⁹⁶ Në qershor 2023, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale zhvilloi një seminar interaktiv për të zhvilluar protokollin. Pas miratimit të Urdhrit Nr. 355, datë 2 korrik 2024, u zhvillua takimi i parë i grupit të punës ndërinstitucional për zbatimin e protokollit mjekësor transgjnor.

⁹⁷ Për shembull, 25% shmangën vizitat e nevojshme të shëndetit seksual/riprodhues për shkak të frikës nga gjykimi ose keqtrajtimi, dhe 14% përjetuan diskriminim në kujdesin shëndetësor.

individëve LGBTI.⁹⁸ ECRI inkurajon autoritetet të përfshijnë objektiva dhe tregues përparësorë dhe ndërsektorialë për përmirësimin e shëndetit mendor të personave LGBTI në të gjitha strategjitë përkatëse kombëtare të barazisë dhe shëndetit, të shoqëruara me një investim në shërbime të shëndetit mendor të përshtatura posaçërisht, të arritshme, të përbalueshme dhe cilësore.

53. Në korrik 2020, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale miratoi “Protokollin Mjekësor për Vlerësimin e Fëmijëve me Zhvillim Atipik Gjenital”.⁹⁹ Ndërsa ECRI e konsideron atë si një zhvillim pozitiv, situata për personat interseks mbetet e pasigurt, pasi vendit i mungon legjislacioni që do të vendoste një ndalim gjithëpërfshirës të operacioneve jo-konsensuale dhe jo-terapeutike tek foshnjat interseks. Sigurisht, sipas informacionit të vënë në dispozicion të ECRI-t, legjislacioni parashikon që individët që i nënshtrohen ndërhyrjeve kirurgjikale duhet të japin pëlqimin e shprehur. Megjithatë, fëmijët interseksualë shpesh i nënshtrohen procedurave të tilla në një moshë shumë të re, përpara se të kenë aftësinë ligjore për të dhënë pëlqimin. Sondazhet e kryera midis viteve 2020 dhe 2024 zbuluan se afërsisht 2% e të anketuarve, nga rreth 420 persona LGBTI të anketuar, raportuan se i ishin nënshtrohur ndërhyrjeve jo konsensuale si foshnje.¹⁰⁰ ECRI vëren se mungesa e një ndalimi ligjor për ndërhyrje të tilla njihet si një boshllëk që duhet të plotësohet nga PKV-ja për personat LGBTI 2021-2027.¹⁰¹ Prandaj, ECRI inkurajon autoritetet të marrin masat e duhura në funksion të miratimit të legjislacionit që ndalon të ashtuquajturën kirurgji “normalizuese të seksit” dhe trajtime të tjera të panevojshme mjekësore derisa fëmija interseksual në fjalë të mund të marrë pjesë në vendimmarrje në bazë të së drejtës për vetëvendosje dhe parimit të pëlqimit të lirë dhe të informuar. Duke vepruar kështu, autoritetet duhet të frymëzohen nga Rekomandimi Nr. 17 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për parandalimin dhe luftimin e intolerancës dhe diskriminimit ndaj personave LGBTI dhe Rekomandimi CM/Rec(2025)7 i Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për të drejtat e barabarta për personat interseksualë.¹⁰²
54. Në vitin 2022, KMD-ja trajtoi dy raste që përfshinin anëtarë të komunitetit LGBTI, të cilët paraqitën ankesa kundër një mjekeje familjare në një qendër shëndetësore në Tiranë për pretendimin se kishte shfaqur sjellje diskriminuese për shkak të orientimit të tyre seksual. Gjatë shqyrtimit administrativ të çështjes, mjekja u thirr në një seancë dëgjimore para Komisioneres, ku ajo shprehu keqardhje për mënyrën se si sjellja e saj ishte perceptuar nga ankuesit. Ajo theksoi se nuk kishte qenë kurrë qëllimi i saj t'i diskriminonte ata dhe kërkoi falje. Çështja u mbyll pa një vendim përfundimtar, pasi ankuesit kërkuan të tërhiqeshin nga procedurat e mëtejshme. ECRI ende vëren mungesën e protokolleve për të adresuar ankesat dhe për të siguruar kujdes kompetent nga ana kulturore për individët LGBTI në mjediset e kujdesit shëndetësor.¹⁰³
55. ECRI rekomandon që autoritetet të krijojnë një mekanizëm efektiv për të marrë dhe hetuar ankesat ose raportet e diskriminimit ndaj LGBTI-fobisë dhe formave të tjera të abuzimit nga profesionistët e shëndetësisë dhe të sigurojnë që çdo abuzim i tillë në shërbimet publike shëndetësore t'i nënshtrohet sanksioneve efektive.

⁹⁸ Aleanca LGBT / Nini, D. 2025: 58-59.

⁹⁹ OII Europe, (16 korrik 2020), [Jo një ndalim. Shqipëria humbet mundësinë për të adresuar qartë shëndetin e fëmijëve interseksualë nga një perspektivë e të drejtave të njeriut – OII Europe.](#)

¹⁰⁰ ILGA-Europe, (2025), [Rishikimi Vjetor 2025 | ILGA-Evropë](#), Shqipëri.

¹⁰¹ Masa II.1.3.a. “Përgatitja e një projektligji që siguron të drejtën e njohjes ligjore të gjinisë dhe një ligji që mbron të drejtat e njeriut të personave interseksualë” duhet të ishte hartuar deri në vitin 2024, dhe masa II.1.3.b. “Miratimi i projektligjit” duhet të ndodhë deri në vitet 2025-2026.

¹⁰² Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës, (7 tetor 2025), [Rekomandimi CM/Rec\(2025\)7 mbi të drejtat e barabarta për personat interseksualë.](#)

¹⁰³ OKB, Rishikimi Periodik Universal, (2024), Shqipëria, Cikli i katërt, [Përmbledhje e informacionit të palëve të interesuara](#): § 31.

56. Delegacioni i ECRI-t u informua se refugjatët dhe përfituesit e mbrojtjes plotësuese ose të përkohshme kanë qasje në kujdes shëndetësor. Megjithatë, *numrat e identifikimit personal* që ata marrin, të cilët mund të përdoren për qëllime të ndryshme administrative, janë të një lloji të ndryshëm nga ata që qytetarëve shqiptarë u caktohen në lindje, dhe në fakt nuk janë të pajtueshëm me sistemin elektronik të përdorur për menaxhimin e qasjes në gamën e plotë të shërbimeve të kujdesit shëndetësor publik. Për të aksesuar këto shërbime, duhet të lëshohet një *kartë shëndetësore* e veçantë, e cila mund të zgjasë një kohë të konsiderueshme: gjatë vizitës, delegacioni i ECRI-t mori raporte për kohëzgjatje prej disa muajsh ose edhe deri në një vit. Ndërkohë, personat në fjalë mund të aksesonin vetëm kujdes shëndetësor emergjent, pavarësisht të drejtës së tyre ligjore për një gamë më të gjerë shërbimesh. Autoritetet informuan delegacionin e ECRI-t se janë në dijeni të problemit dhe po punojnë për sinkronizimin e dy sistemeve të ndryshme elektronike për ta zgjidhur atë. ECRI i inkurajon fuqimisht autoritetet që të përfundojnë sinkronizimin e nevojshëm të bazave të të dhënave sa më shpejt të jetë e mundur, të shkurtojnë procesin e lëshimit të *kartave shëndetësore* për këtë grup personash, ose të gjejnë zgjidhje të tjera për të siguruar qasjen e tyre në praktikë në gamën e plotë të shërbimeve të kujdesit shëndetësor që u takojnë.

III. TEMA SPECIFIKE PËR SHQIPËRINË

A. Situata e strehimit të romëve dhe egjiptianëve

57. Nga gjetjet e delegacionit të ECRI-t gjatë vizitës së vitit 2025 doli në pah se kushtet e strehimit për shumë romë dhe egjiptianë mbeten shumë të vështira.¹⁰⁴ Aktorët e shoqërisë civile që u takuan me delegacionin e ECRI-t i referohen kushteve që shpesh janë të papërshtatshme. Megjithatë, duhet theksuar se kushtet e strehimit për komunitetin egjiptian zakonisht konsiderohen më të mira se ato të romëve dhe se egjiptianët gjithashtu banojnë më rrallë në zona që janë të ndara nga ana hapësinore nga shumica e popullsisë. Lidhur me strehimin e romëve, ndërtesat thuhet se janë shpesh në gjendje të rrënuar dhe kanë nevojë për rinovim. ECRI gjithashtu mori raporte se ato gjithashtu shpesh kanë instalime sanitare të pamjaftueshme. Gjatë vizitës, delegacioni i ECRI-t mori informacion nga bashkëbiseduesit se, për shembull, më pak se dy të tretat e banesave kanë qasje të brendshme në ujësjellës (krahasuar me mbi tre të katërtat midis shqiptarëve etnikë). Në mënyrë të ngjashme, vetëm rreth dy të tretat e shtëpive romë kanë tualete me shkarkim brenda (krahasuar me më shumë se 90% midis atyre të shqiptarëve etnikë).
58. ECRI vëren se strehimi është një fushë përparësore e PKV-së për Barazinë, Përfshirjen dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025. Parashikohet: i) që 5% e përfituesve të strehimit social të jenë romë dhe egjiptianë deri në fund të vitit 2025; ii) të rritet numri i familjeve romë dhe egjiptiane që përfitojnë nga skema e subvencionimit të qirasë nga 171 në 492 deri në fund të vitit 2025; iii) të mbështeten më mirë autoritetet lokale për të përmirësuar situatën e strehimit për romët dhe egjiptianët, duke përfshirë rritjen e numrit të vendbanimeve të legalizuara me 16; iv) të vendosen detyrime mbi autoritetet lokale për të hartuar raporte vjetore monitorimi dhe plane shumëvjeçare strehimi; dhe v) të sigurohet që familjet romë dhe egjiptiane të përfitojnë nga përmirësimet në infrastrukturën e tyre të strehimit.¹⁰⁵
59. Delegacioni i ECRI-t u informua nga një numër bashkëbiseduesish romë dhe egjiptianë se strehimi social¹⁰⁶ është shpesh i vështirë për t'u siguruar për shumë

¹⁰⁴ FCNM 2023: 35-36, §§ 181,184; BE, Komisioni Evropian 2023: 40.

¹⁰⁵ Shihni edhe FCNM 2023: 34, § 176.

¹⁰⁶ Rregullohet nga Ligji nr. 22/2018.

anëtarë të komuniteteve të tyre për shkak të aktiviteteve të tyre ekonomike informale, si rezultat i të cilave ata nuk mund të ofrojnë dokumentacionin e kërkuar të të ardhurave familjare, edhe nëse normalisht do të kualifikoheshin për shkak të mjeteve të tyre shumë të kufizuara financiare. Përveç kësaj, disa nga autoritetet lokale nuk kanë ndërtuar ende njësi strehimi social. Mungesa e strehimit të përballeshëm mbetet një problem i madh për romët dhe egjiptianët. Pas tërmetit të vitit 2019, u iniciuan programet e ristrehimit, por një aplikant duhet të jetë praktikisht i pastrehë për t'u kualifikuar. Edhe pse shumë romë dhe egjiptianë jetonin në strehim të papërshtatshëm, ata nuk konsiderohen të pastrehë në vetvete dhe për këtë arsye nuk mund të përfitojnë nga opsionet e ristrehimit.¹⁰⁷ Aplikimi për subvencione publike qiraje thuhet se është shpesh i vështirë për romët dhe egjiptianët sepse shumë prej tyre nuk kanë një kontratë formale qiraje.¹⁰⁸ Këto grupe gjithashtu kanë shprehur vazhdimisht shqetësimin se është shumë e vështirë të marrin me qira strehim për shkak të paragjytimeve dhe diskriminimit ndaj tyre.¹⁰⁹

60. Bashkëbiseduesit e takuar nga delegacioni i ECRI-t gjatë vizitës përcollën një pamje të përzier në lidhje me procesin e legalizimit të banesave të ndërtuara pa autorizim.¹¹⁰ Ndërsa shumë shtëpi rome dhe egjiptiane janë tani në proces legalizimi, shumë të tjera jo. Megjithatë, kjo duket se është edhe rasti për banesat e ndërtuara pa leje të anëtarëve të popullsisë së përgjithshme, duke mos qenë kështu vetëm një problem për komunitetet rome dhe egjiptiane. Megjithatë, duke pasur parasysh gamën e problemeve të tjera socio-ekonomike me të cilat përballen shpesh anëtarët e këtyre komuniteteve, duke përfshirë varfërinë dhe qasjen e pamjaftueshme në arsim, si dhe problemet me dixhitalizimin e proceseve administrative (shihni seksionin III.B), ECRI konsideron se pengesat për legalizim janë veçanërisht të larta dhe shpesh nuk mund të kapërcehen pa mbështetje të jashtme. Prandaj është për të ardhur keq që sugjerimi i mëparshëm i ECRI-t për të krijuar një strukturë administrative për të lehtësuar përpunimin e kërkesave për legalizim nuk është marrë parasysh.¹¹¹ ECRI inkurajon autoritetet të ofrojnë një mbështetje të tillë të nevojshme për romët dhe egjiptianët që kanë nevojë për të.
61. Sipas autoriteteve, masa më e suksesshme për të përmirësuar situatën e strehimit për romët dhe egjiptianët ka qenë mbështetja financiare për punimet e rinovimit. Shifrat që i janë paraqitur delegacionit të ECRI-t treguan se në vitin 2024, mbi 50 familje rome dhe egjiptiane morën këtë lloj mbështetjeje, nga një total prej 800 aplikimesh të miratuara. Megjithatë, duke pasur parasysh nevojën e vazhdueshme për përmirësime të banesave të romëve dhe egjiptianëve, mjetet totale financiare të disponueshme për këtë program nuk duket të jenë të mjaftueshme. Duke pasur parasysh përvojat pozitive me këtë lloj mbështetjeje, ECRI i inkurajon fuqimisht autoritetet ta shkallëzojnë këtë ndërhyrje dhe të ofrojnë burime shtesë për këtë qëllim.
62. ECRI vëren me shqetësim se një rekomandim përparësor që bëri në raportin e tij të mëparshëm në lidhje me strehimin e romëve dhe egjiptianëve ende nuk është zbatuar plotësisht. Kjo ka të bëjë me nevojën që autoritetet të gjejnë një zgjidhje të shpejtë për krizat e gjata të strehimit që prekin komunitetet rome dhe egjiptiane në zonat Kabash dhe Guri i Kuq të bashkisë së Pogradecit.¹¹² Edhe pse janë marrë disa masa,¹¹³ delegacioni i ECRI-t mësoi gjatë vizitës së vitit 2025 se pronat në

---

¹⁰⁷ FCNM 2023: 35, § 180.

¹⁰⁸ Po aty, dhe Grupi për të Drejtat e Minoriteteve, (përditësuar 2024), Romët në Shqipëri, e disponueshme në: <https://minorityrights.org/communities/roma/>.

¹⁰⁹ FCNM 2023: 35, § 180; dhe Grupi për të Drejtat e Minoriteteve 2024.

¹¹⁰ Krahasoni ECRI 2020: §§ 54-55.

¹¹¹ Shihni ECRI 2020: § 55.

¹¹² ECRI 2020: § 60.

¹¹³ ECRI 2022: 4.

fjalë ende nuk janë transferuar përfundimisht nga shteti te bashkia, e cila kishte shprehur më parë gatishmërinë e saj për të bërë investimet e nevojshme për të rinovuar ndërtesat sapo të marrë pronësinë e tyre. Sipas informacionit të marrë nga ECRI, transferimet janë ende në pritje të miratimit përfundimtar nga Këshilli i Ministrave. Që nga viti 2019, autoritetet nuk kanë qenë në gjendje të koordinojnë midis tyre transferimin e pronësisë për të siguruar standarde të përshtatshme strehimi për banorët.

63. ECRI rekomandon që autoritetet duhet, pa asnjë vonesë të mëtejshme, të sigurojnë një zgjidhje për problemet afatgjata të strehimit që prekin komunitetet rome dhe egjiptiane në zonat Kabash dhe Guri i Kuq të bashkisë së Pogradecit. Për këtë qëllim, autoritetet duhet të transferojnë menjëherë pronësinë e pronave në fjalë nga shteti te bashkia e Pogradecit, në mënyrë që ajo të kryejë investimet e nevojshme për rinovim.

64. Avokatja e Popullit e informoi ECRI-n se, në vitet e fundit, ajo ka theksuar vazhdimisht nevojën për një përmirësim gjithëpërfshirës të kushteve të jetesës për romët dhe egjiptianët. Institucioni dha disa rekomandime në lidhje me mjedise specifike, për shembull, në vitin 2024, në lidhje me përmirësimin e kushteve të jetesës së komuniteteve rome dhe egjiptiane në lagjen “Stan” të Moravës, në Drizë pranë Fierit, si dhe në Kukës, Sarandë, Korçë dhe Durrës. Në vitin 2023, Avokatja e Popullit rekomandoi marrjen e masave të menjëhershme për të siguruar furnizimin normal me ujë të pijshëm dhe kanalizime të përshtatshme për fshatin Borakë (bashkia e Durrësit). Në vitin 2022, institucioni kishte bërë një rekomandim, drejtuar përgjithësisht bashkive, për të miratuar plane strategjike në nivel vendor brenda kornizës së PKV-së. Avokatja e Popullit është gjithashtu e shqetësuar për vështirësitë e grave rome dhe egjiptiane për të aksesuar strehim të përshtatshëm dhe të sigurt, me rreziqet që shoqërohen me shëndetin dhe jetën e tyre.¹¹⁴ Megjithatë, rekomandimet e Avokates së Popullit shpesh nuk zbatohen mjaftueshëm.

65. ECRI rekomandon që autoritetet të rrisin mbështetjen e tyre për bashkitë në kontekstin e sigurimit të zbatimit efektiv të rekomandimeve të bëra nga Avokati i Popullit në lidhje me përmirësimin e strehimit për anëtarët e komuniteteve rome dhe egjiptiane.

B. Qasja e romëve dhe egjiptianëve në shërbimet publike nëpërmjet sistemit “E-Albania”

66. Disa nga bashkëbiseduesit e ECRI-t nga komunitetet rome dhe egjiptiane, të cilët u takuan me ECRI-n gjatë vizitës së vitit 2025, treguan problemet me të cilat përballen anëtarët e komuniteteve të tyre me sistemin e ri të aksesit elektronik për shërbimet publike në Shqipëri (“E-Albania”). Kjo platformë digjitale shërbimesh u prezantua nga autoritetet për të rritur aksesin, efikasitetin dhe shpejtësinë e shërbimeve publike.¹¹⁵ Si rezultat, aplikimet dhe kërkesat për shërbime publike, duke përfshirë për shembull regjistrimin e fëmijëve në arsimin parashkollor, shkollat fillore ose të mesme, aplikimet për subvencione qiraje ose strehim social, ose kërkesat për certifikata lindjeje, tani mund të bëhen vetëm në internet. Kjo paraqet probleme të veçanta për anëtarët e komuniteteve që karakterizohen nga nivele të larta analfabetizmi, varfëri (që shpesh rezultojnë në pamundësinë për të blerë kompjutera ose telefona smartphone) dhe nivele të ulëta të shkrim-leximit

¹¹⁴ Avokati i Popullit i Republikës së Shqipërisë (Avokati i Popullit), (2021), Raport alternativ mbi zbatimin e Konventës CEDAW në Shqipëri (periudha 2016-2020): §§ 1.57-1.60.

¹¹⁵ Shihni Ligjin Nr. 13/2016, Ligjin Nr. 107/2021, dhe Vendimin e Qeverisë Nr. 252 të datës 29 prill 2022.

dixhital. Romët dhe egjiptianët konsiderohen veçanërisht të prekshëm në këtë drejtim.¹¹⁶

67. Bashkëbiseduesit romë dhe egjiptianë informuan delegacionin e ECRI-t se anëtarët e komuniteteve të tyre shpesh duhet të përdorin shërbimet me pagesë të bizneseve të vogla që mund të ofrojnë ndihmë në aksesin në platformë ose formatimin e dokumenteve përkatëse.¹¹⁷ Megjithatë, kostot shtesë shpesh janë një pengesë për romët dhe egjiptianët, duke rezultuar shpesh në moskërkimin e shërbimeve nga ana e tyre. Përveç kësaj, nevoja për të ndarë fjalëkalimin personal gjatë këtij procesi krijon rreziqe në lidhje me konfidencialitetin e të dhënave. Qasja në shërbimet publike përmes platformës digjitale mbetet krejtësisht e pamundur për ata romë dhe egjiptianë që ende nuk janë të regjistruar në regjistrin e popullsisë.¹¹⁸ Për shkak të situatës tashmë të pasigurt socio-ekonomike dhe niveleve të larta të marginalizimit të komuniteteve romë dhe egjiptiane, si dhe një vetë-distancimi të përhapur nga procedurat administrative (pjesërisht e lidhur me nivelet e ulëta të arsimit, pjesërisht me përvojat negative ose edhe diskriminuese në të kaluarën), krijimi i barrierave shtesë për aksesin në shërbimet publike mbart rreziqet e përkeqësimit edhe më tej të situatës tashmë të vështirë për shumë anëtarë të këtyre komuniteteve.
68. Autoritetet e informuan delegacionin e ECRI-t gjatë vizitës së vitit 2025 se janë bërë të vetëdijshëm për këtë çështje dhe kanë vendosur që çdo institucion publik duhet të ketë staf në dispozicion për të ndihmuar ata që nuk mund të hyjnë vetë në platformën E-Albania në internet. Megjithatë, delegacioni i ECRI-t mori gjithashtu informacion se, në kohën e vizitës së tij, ky vendim nuk ishte zbatuar kudo. Sipas një numri bashkëbiseduesish, institucione të ndryshme publike dhe autoritete të nivelit vendor nuk e ofronin ende një ndihmë të tillë personale. Avokati i Popullit kreu gjithashtu një ushtrim testimi të situatës me të njëjtin rezultat dhe, në vitin 2024, rekomandoi ofrimin e ndërveprimit të drejtpërdrejtë në sportelet e shërbimit të institucioneve përkatëse, veçanërisht për qytetarët që janë më pak në gjendje të hyjnë në shërbime në mënyrë të pavarur, duke përfshirë anëtarët e komuniteteve romë dhe egjiptiane.¹¹⁹
69. ECRI rekomandon që autoritetet të monitorojnë nga afër situatën në lidhje me problemet e romëve dhe egjiptianëve për të aksesuar platformën e shërbimeve publike E-Albania me qëllim sigurimin e ofrimit të ndihmës së nevojshme në të gjithë vendin dhe mbështetjen e bashkive dhe institucioneve të tjera publike në përpjekjet e tyre për të mbajtur një minimum sportesh shërbimesh me staf.

C. Dëshmitarët e Jehovahit dhe njohja e bashkësive fetare

70. Dëshmitarët e Jehovahit të Shqipërisë (JWA) janë regjistruar si një shoqatë jofitimprurëse. Në vitin 2018, JWA aplikoi në qeveri për të marrë statusin e “bashkësisë fetare”, i cili jepet në bazë të marrëveshjeve midis një grupi fetar dhe qeverisë, me miratimin e mëvonshëm nga Parlamenti. Deri më tani janë lidhur pesë marrëveshje të tilla: për Kishën Katolike Romake me Selinë e Shenjtë, me Komunitetin Mysliman të Shqipërisë, Kishën Ortodokse Autoqefale të Shqipërisë, Komunitetin Botëror Bektashi dhe me Komunitetin Fetar Ungjillor të Shqipërisë. Mundësia e lidhjes së marrëveshjeve të tilla parashikohet në Kushtetutë (neni 10, seksioni 5), e cila, megjithatë, nuk tregon ndonjë kriter për dhënien ose refuzimin e kërkesës së një grupi për një marrëveshje, as ndonjë afat kohor. Këto marrëveshje janë e vetmja mundësi për të marrë statusin e “bashkësisë fetare” dhe mund të ofrojnë, përveç të drejtave dhe garancive të tjera, edhe disa privilegje

¹¹⁶ Avokati i Popullit, (2024), Dixhitalizimi i shërbimeve publike dhe mbrojtja e të Drejtave të Njeriut në Shqipëri: 39-40. - Grupe të tjera që përballen me probleme të ngjashme me aksesin në këtë platformë administrative dixhitale, siç janë personat e moshuar ose personat me aftësi të kufizuara, nuk janë brenda mandatit të ECRI-t.

¹¹⁷ Po aty: 39-40, 58.

¹¹⁸ Po aty: 39.

¹¹⁹ Avokati i Popullit 2024: 60.

financiare, të tilla si përjashtime nga taksat (taksa e pronës për ndërtesat fetare, taksa e trashëgimisë) ose përjashtim nga pagesa e kontributeve të sigurimeve shoqërore që përndryshe janë të detyrueshme për klerin dhe stafin e grupit.¹²⁰

71. Në vitin 2021, pas disa përpjekjeve për të marrë një përgjigje për kërkesën e tyre nga Zyra e Kryeministrit (ZK), e cila është përgjegjëse për çështjen, dhe një ndërhyrjeje të pasuksesshme nga Avokati i Popullit, JWA-ja paraqiti një ankesë për mosreagim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë të Tiranës. Gjykata e hodhi poshtë kërkesën. JWA-ja e apeloj vendimin në vitin 2022 në Gjykatën Administrative të Apelit. Kur dy vjet më vonë ende nuk ishte marrë asnjë vendim për ankesën, JWA-ja paraqiti një kërkesë në Gjykatën e Lartë për të përshpejtuar shqyrtimin e çështjes. Gjykata e Lartë e hodhi poshtë këtë kërkesë në vitin 2024. Megjithatë, pak para vizitës së ECRI-t në Shqipëri, më 8 prill 2025, Gjykata Kushtetuese, pas një parashprese nga JWA-ja, vendosi që Gjykata Administrative e Apelit duhet ta shqyrtojë çështjen dhe të marrë një vendim brenda gjashtë muajve.¹²¹
72. Delegacioni i ECRI-t u informua se, në shkurt 2024, përfaqësuesit e JWA-së patën një takim konstruktiv me Kryeministrin, i cili thuhet se i ka ofruar ndihmën e tij. Megjithatë, ECRI nuk është informuar për ndonjë përparim të bërë në këtë çështje që atëherë. Në diskutimin e tij me zyrtarët publikë përkatës, delegacioni i ECRI-t dëgjoi se asnjë veprim nuk mund ose nuk duhet të ndërmerret nga Zyra e Kryeministrit ndërsa ekziston një procedurë ligjore në vazhdim. Megjithatë, meqenëse procedura ligjore u iniciua në bazë të një ankese për mosreagim të autoriteteve ndaj kërkesës së bërë nga JWA-ja,¹²² është e vështirë të kuptohet pse Zyra e Kryeministrit nuk do të ishte në gjendje ta çonte çështjen më tej.
73. Duke pasur parasysh mungesën e një rregulloreje që përcakton kriteret që duhen përmbushur për të marrë statusin e “bashkësisë fetare”, ose një afati kohor të qartë për procedurën, situata aktuale karakterizohet nga probleme të aksesueshmërisë dhe një shkallë e lartë papaparashikueshmërie, me potencialin që të çojë në trajtim të diferencuar pa një justifikim të arsyeshëm, i cili për këtë arsye mund të konsiderohet si diskriminim mbi baza fetare në lidhje me privilegjet që gëzojnë disa grupe fetare, por jo të disponueshme për të tjerët. Në këtë drejtim, situata aktuale duket shumë e pakënaqshme jo vetëm për Dëshmitarët e Jehovait, por mundësisht edhe për çdo grup tjetër fetar që do të donte të aplikonte në të ardhmen për statusin e “bashkësisë fetare” dhe privilegjet që zakonisht shoqërohen me të. Në këtë kontekst, ECRI i referohet jurisprudencës së Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, sipas së cilës mungesa e aksesueshmërisë dhe parashikueshmërisë së kriterëve dhe procedurës për njohje si bashkësi ose besim fetar mund të përbëjë shkelje të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.¹²³

---

¹²⁰ Shihni për shembull: “Marrëveshja midis Qeverisë Shqiptare dhe Kishës Ortodokse Autoqefale të Shqipërisë” (Ligji nr. 10 057 i 22 janarit 2009), Neni 15 (seksioni 2a-c); dhe “Marrëveshja midis Qeverisë Shqiptare dhe Bashkësisë Fetare Ungjillore të Shqipërisë - Vëllazëria Ungjillore e Shqipërisë – VUSH” (Ligji nr. 10 394 i 10 marsit 2011), Neni 14 (seksioni 1a-c). Shihni edhe Ligjin “Për financimin nga buxheti i shtetit të bashkësive fetare që kanë nënshkruar marrëveshje me Këshillin e Ministrave” (Ligji nr. 10140 i 15 majit 2009).

¹²¹ Vendimi Nr. 9/2025 i Gjykatës Kushtetuese të Shqipërisë, botuar në Fletoren Zyrtare Nr. 64 (8 prill 2025).

¹²² Shihni edhe vendimin e Gjykatës Kushtetuese Nr. 9/2025: 3-4.

¹²³ Shihni, në veçanti, GJEDNJ, (5 prill 2022), *Asambleja e Krishterë Anderlecht e Dëshmitarëve të Jehovait dhe të Tjerët kundër Belgjikës*, vendimi: §§ 51 e më tej. – Çështja kishte të bënte me aksesin në disa përjashtime tatimore për komunitetet fetare dhe Gjykata zbuloi se as kriteret për njohje dhe as procedura që çon në njohjen e një besimi fetar nga autoritetet nuk ishin përcaktuar në një instrument që plotësonte kërkesat e aksesueshmërisë dhe parashikueshmërisë. Gjykata gjithashtu gjeti një rrezik të natyrshëm të arbitraritetit dhe mungesë të garancive minimale të drejtësisë dhe një vlerësimi objektiv. Si rezultat, ajo gjeti një shkelje të Nenit 14 (Ndalimi i diskriminimit) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), në lidhje me Nenin 9 të KEDNJ-së dhe Nenin 1 të Protokollit Nr. 1. (Po aty: § 56.)

74. ECRI rekomandon që autoritetet të shqyrtojnë sa më shpejt të jetë e mundur kërkesën e Dëshmitarëve të Jehovait të Shqipërisë për njohje si “bashkësi fetare”, me qëllim shmangien e çdo trajtimi të pajustificuar diferencial. Në përgjithësi, autoritetet duhet të formulojnë kriteret për një proces të qartë dhe transparent se si grupeve fetare t’u jepet statusi i “bashkësisë fetare” dhe të drejtat dhe privilegjet e lidhura me to, duke siguruar kështu mbrojtje kundër diskriminimit të mundshëm, duke marrë parasysh jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut.

REKOMANDIMET E PËRKOESHME TË NDJEKJES

Dy rekomandimet specifike për të cilat ECRI kërkon zbatim me përparësi nga autoritetet e Shqipërisë janë si më poshtë:

- (§ 20) ECRI rekomandon që autoritetet t'i pajisin shërbimet e policisë dhe të prokurorisë me burimet e nevojshme njerëzore, teknike dhe financiare për të hetuar dhe ndjekur penalisht në mënyrë efektive krimet e urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike, duke përfshirë intensifikimin e aktiviteteve të ndërtimit të kapaciteteve dhe trajnimit, në bashkëpunim të ngushtë me Akademinë e Sigurisë dhe Shkollën e Magjistraturës, OSBE-në dhe Zyrën e saj për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (ODIHR) dhe Këshillin e Evropës, sipas rastit.
- (§ 32) ECRI rekomandon që autoritetet të marrin masa për të rritur regjistrimin dhe frekuentimin e shkollës nga fëmijët romë dhe egjiptianë në parashkollor dhe shkollor, për të ulur shkallën e braktisjes së shkollës dhe për të lehtësuar përfundimin e shkollës së mesme, ndër të tjera duke rritur ndjeshëm numrin e ndërmjetësve të arsimit romë dhe egjiptianë, dhe duke zhvilluar fushata ndërgjegjësimi me familjet dhe shkollat romë dhe egjiptiane.

Këto rekomandime duhet të zbatohen brenda 18 muajve pas publikimit të raportit. Më pas, ECRI do të kryejë një proces ndjekjeje të ndërmjetme për të shqyrtuar veprimet e ndërmarra për zbatimin e tyre.

LISTA E REKOMANDIMEVE

Pozicioni i rekomandimeve në tekstin e raportit tregohet në kllapa.

1. (§ 3) ECRI rekomandon që autoritetet të krijojnë një grup pune ndërministror të ngarkuar me shqyrtimin e kuadrit ligjor civil, administrativ dhe penal mbi gjuhën e urrejtjes, duke marrë parasysh Rekomandimin e Politikës së Përgjithshme Nr. 15 të ECRI-t për luftimin e gjuhës së urrejtjes dhe Rekomandimin CM/Rec(2022)16 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për luftimin e gjuhës së urrejtjes, dhe të përgatisin dhe të paraqesin në Parlament çdo ndryshim të përshtatshëm me qëllim sigurimin në veçanti të legjislacionit të përshtatshëm për të parandaluar dhe luftuar format e ndryshme të gjuhës së urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike, si jashtë internetit ashtu edhe në internet, në një mënyrë që është në përpjesëtim me nivelin e ashpërsisë së shprehjes së saj.
2. (§ 11) ECRI rekomandon që autoritetet të shtojnë përpjekjet e tyre për të inkurajuar figurat publike, siç janë zyrtarët e nivelit të lartë, politikanët dhe udhëheqësit fetarë, ekonomikë dhe të komunitetit, që të përmbahen nga përdorimi i gjuhës së urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike, si dhe të marrin një qëndrim të shpejtë, të vendosur dhe publik kundër përdorimit të gjuhës së tillë nga të tjerët, duke përfshirë reagimin e menjëhershëm me kundër-narrativë të fortë dhe narrativë alternative, dhe të shprehin solidaritet me ata që janë në shënjestër të gjuhës së urrejtjes.
3. (§ 20) ECRI rekomandon, si çështje përparësore, që autoritetet t'i pajisin shërbimet e policisë dhe të prokurorisë me burimet e nevojshme njerëzore, teknike dhe financiare për të hetuar dhe ndjekur penalisht në mënyrë efektive krimet e urrejtjes raciste dhe LGBTI-fobike, duke përfshirë intensifikimin e aktiviteteve të ndërtimit të kapaciteteve dhe trajnimit, në bashkëpunim të ngushtë me Akademinë e Sigurisë dhe Shkollën e Magjistraturës, OSBE-në dhe Zyrën e saj për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (ODIHR) dhe Këshillin e Evropës, sipas rastit.
4. (§ 22) ECRI rekomandon që autoritetet t'u ofrojnë viktimave të krimit të urrejtjes qasje në mbështetje, ndihmë dhe mbrojtje të synuar dhe të specializuar, duke marrë parasysh Rekomandimin CM/Rec(2024)4 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për luftimin e krimit të urrejtjes. Këto shërbime duhet të jenë të disponueshme në të gjithë vendin, në bashkëpunim të ngushtë me autoritetet lokale përkatëse dhe organizatat e shoqërisë civile.
5. (§ 25) ECRI rekomandon që autoritetet, përveç aktiviteteve të përgjithshme kundër bullizmit, të zhvillojnë dhe zbatojnë module specifike për grupet kundër bullizmit ndaj fëmijëve që konsiderohen të cenueshëm për shkak të orientimit të tyre seksual, identitetit gjinor ose karakteristikave seksuale. Në këtë kontekst, duhet të ngrihet një mekanizëm i fuqishëm në të gjithë vendin për të monitoruar, parandaluar dhe luftuar incidentet raciste dhe anti-LGBTI në shkolla, duke përfshirë edhe një sistem të përshtatshëm mbledhjeje të të dhënave.
6. (§ 32) ECRI rekomandon, si çështje përparësore, që autoritetet të marrin masa për të rritur regjistrimin dhe frekuentimin e shkollës nga fëmijët romë dhe egjiptianë në parashkollor dhe shkollor, për të ulur shkallën e braktisjes së shkollës dhe për të lehtësuar përfundimin e shkollës së mesme, ndër të tjera duke rritur ndjeshëm numrin e ndërmjetësve të arsimit romë dhe egjiptianë, dhe duke zhvilluar fushata ndërgjegjësimi me familjet dhe shkollat romë dhe egjiptiane.
7. (§ 34) ECRI rekomandon që autoritetet të ndërmarrin veprime të mëtejshme dhe të vendosura për t'i dhënë fund të gjitha formave të veçimit de facto të fëmijëve romë dhe egjiptianë në shkolla sa më shpejt të jetë e mundur, në përputhje me jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe standardet e tjera përkatëse të Këshillit të Evropës.
8. (§ 38) ECRI rekomandon që autoritetet të sigurojnë që kurrikulat arsimore, përfshirë edukimin gjithëpërfshirës seksual (EGJS), t'i adresojnë çështjet e

barazisë LGBTI në një mënyrë të ndjeshme, të përshtatshme për moshën, të lehtë për t'u kuptuar dhe të bazuar në prova, duke i kushtuar vëmendje të veçantë barazisë, diversitetit dhe përfshirjes, duke marrë parasysh Rekomandimin e Politikës së Përgjithshme Nr. 17 të ECRI-t për parandalimin dhe luftimin e intolerancës dhe diskriminimit ndaj personave LGBTI.

9. (§ 47) ECRI rekomandon që autoritetet të ndërmarrin veprime të vendosura për të përmirësuar aksesin e romëve dhe egjiptianëve në shërbimet e duhura shëndetësore, më konkretisht: i) të sigurojnë zbatimin e plotë të programit të ndërmjetësimit shëndetësor për romët dhe egjiptianët sa më shpejt të jetë e mundur dhe në një nivel të përpjesëtuar me shkallën e problemeve me të cilat përballen këto grupe kur përpiqen të aksesojnë shërbimet shëndetësore, dhe ii) të zhvillojnë aktivitete trajnuese të përshtatshme kundër diskriminimit dhe të rrisin ndërgjegjësimin midis stafit të kujdesit shëndetësor mbi nevojat shëndetësore të romëve dhe egjiptianëve, duke përfshirë nevojat e veçanta të grave dhe vajzave.
10. (§ 51) ECRI rekomandon që autoritetet, në bashkëpunim të ngushtë me institucionet e specializuara, të ndërmarrin veprime të mëtejshme për t'u ofruar profesionistëve të kujdesit shëndetësor trajnime fillestare dhe gjatë shërbimit, si dhe udhëzime të përshtatshme për t'u marrë me çështjet e kujdesit shëndetësor që kanë rëndësi për personat LGBTI në mënyrë të përshtatshme dhe për të siguruar aksesin e tyre të sigurt, të përbalueshëm dhe në kohë në kujdesin shëndetësor pa diskriminim, duke përfshirë trajtimet e nevojshme që afirmojnë gjininë për personat transgjinerë, duke marrë parasysh Rekomandimin e Politikës së Përgjithshme Nr. 17 të ECRI-t për parandalimin dhe luftimin e intolerancës dhe diskriminimit ndaj personave LGBTI.
11. (§ 55) ECRI rekomandon që autoritetet të krijojnë një mekanizëm efektiv për të marrë dhe hetuar ankesat ose raportet e diskriminimit ndaj LGBTI-fobisë dhe formave të tjera të abuzimit nga profesionistët e shëndetësisë dhe të sigurojnë që çdo abuzim i tillë në shërbimet publike shëndetësore t'i nënshtrohet sanksioneve efektive.
12. (§ 63) ECRI rekomandon që autoritetet duhet, pa asnjë vonesë të mëtejshme, të sigurojnë një zgjidhje për problemet afatgjata të strehimit që prekin komunitetet rome dhe egjiptiane në zonat Kabash dhe Guri i Kuq të bashkisë së Pogradecit. Për këtë qëllim, autoritetet duhet të transferojnë menjëherë pronësinë e pronave në fjalë nga shteti te bashkia e Pogradecit, në mënyrë që ajo të kryejë investimet e nevojshme për rinovim.
13. (§ 65) ECRI rekomandon që autoritetet të rrisin mbështetjen e tyre për bashkitë në kontekstin e sigurimit të zbatimit efektiv të rekomandimeve të bëra nga Avokati i Popullit në lidhje me përmirësimin e strehimit për anëtarët e komuniteteve rome dhe egjiptiane.
14. (§ 69) ECRI rekomandon që autoritetet të monitorojnë nga afër situatën në lidhje me problemet e romëve dhe egjiptianëve për të aksesuar platformën e shërbimeve publike E-Albania me qëllim sigurimin e ofrimit të ndihmës së nevojshme në të gjithë vendin dhe mbështetjen e bashkive dhe institucioneve të tjera publike në përpjekjet e tyre për të mbajtur një minimum sportesh shërbimesh me staf.
15. (§ 74) ECRI rekomandon që autoritetet të shqyrtojnë sa më shpejt të jetë e mundur kërkesën e Dëshmitarëve të Jehovahit të Shqipërisë për njohje si "bashkësi fetare", me qëllim shmangien e çdo trajtimi të pajustificuar diferencial. Në përgjithësi, autoritetet duhet të formulojnë kritere për një proces të qartë dhe transparent se si grupeve fetare t'u jepet statusi i "bashkësisë fetare" dhe të drejtat dhe privilegjet e lidhura me to, duke siguruar kështu mbrojtje kundër diskriminimit të mundshëm, duke marrë parasysh jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut.

BIBLIOGRAFIA

Kjo bibliografi rendit burimet kryesore të publikuara të përdorura gjatë shqyrtimit të situatës në Shqipëri. Nuk duhet të konsiderohet si një listë shteruese e të gjitha burimeve të informacionit në dispozicion të ECRI-t gjatë përgatitjes së raportit.

Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI)

1. ECRI (2022), Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of Albania subject to interim follow-up, CRI(2022)29.
2. ECRI (2020), Sixth report on Albania, CRI(2020)23.
3. ECRI (2015), Fifth report on Albania, CRI(2015)18.
4. ECRI (2010), Fourth report on Albania, CRI(2010)1.
5. ECRI (2005), Third report on Albania, CRI(2005)23.
6. ECRI (2001), Second report on Albania, CRI(2001)2.
7. ECRI (1999), Report on Albania, CRI(99)48.
8. ECRI (1996), [General Policy Recommendation No. 1: Combating racism, xenophobia, antisemitism and intolerance](#), CRI(96)43.
9. ECRI (2018), [General Policy Recommendation No. 2 \(revised\): Equality bodies to combat racism and intolerance at national level](#), CRI(2018)06.
10. ECRI (1998a), [General Policy Recommendation No. 3: Combating racism and intolerance against Roma/Gypsies](#), CRI(98)29.
11. ECRI (1998b), [General Policy Recommendation No. 4: National surveys on the experience and perception of discrimination and racism from the point of view of potential victims](#), CRI(98)30.
12. ECRI (2022), [General Policy Recommendation No. 5 \(revised\): Preventing and combating anti-Muslim racism and discrimination](#), CRI(2022)6.
13. ECRI (2001), [General Policy Recommendation No. 6: Combating the dissemination of racist, xenophobic and antisemitic material via the Internet](#), CRI(2001)1.
14. ECRI (2003), [General Policy Recommendation No. 7: National legislation to combat racism and racial discrimination](#), CRI(2003)8rev, as amended in 2017.
15. ECRI (2004b), [General Policy Recommendation No.8: Combating racism while fighting terrorism](#), CRI(2004)26.
16. ECRI (2021), [General Policy Recommendation No. 9 \(revised\): Preventing and combating antisemitism](#), CRI(2021)28.
17. ECRI (2007a), [General Policy Recommendation No.10: Combating racism and racial discrimination in and through school education](#), CRI(2007)6.
18. ECRI (2007b), [General Policy Recommendation No.11: Combating racism and racial discrimination in policing](#), CRI(2007)39.
19. ECRI (2009b), [General Policy Recommendation No. 12: Combating racism and racial discrimination in the field of sport](#), CRI(2009)5.
20. ECRI (2011), [General Policy Recommendation No.13: Combating antigypsyism and discrimination against Roma](#), CRI(2011)37rev, as amended in 2020.
21. ECRI (2012b), [General Policy Recommendation No. 14: Combating racism and racial discrimination in employment](#), 2012, CRI(2012)48.
22. ECRI (2016a), [General Policy Recommendation No. 15: Combating Hate Speech](#), CRI(2016)15.
23. ECRI (2016b), [General Policy Recommendation No. 16: Safeguarding irregularly present migrants from discrimination](#), CRI(2016)16.
24. ECRI (2023b), [General Policy Recommendation No. 17: Combating intolerance and discrimination against LGBTI persons](#), CRI(2023)30.
25. ECRI (2025), [ECRI Glossary](#).

Other sources (listed in alphabetical order)

26. Aleanca LGBTI (2024, June), [Urgent developments in Albania and a call for action! - Aleanca LGBTI](#).
27. Aleanca LGBT / D. Nini, (2025), [Albania's LGBTI+ Communities in Focus, Insights from the 2024 Survey and Trends Since 2020](#).
28. Aleanca LGBT (2024), [Albania under UPR: Aleanca LGBTI+ and ILGA World's joint submission - Aleanca LGBTI](#).

29. Aleanca LGBT / D. Nini, (2020), [SDGs implementation in the context of Albania. An LGBTI+ perspective.](#)
30. Balkan Insight, (2022, April 28), [Albania's Pioneering LGBT Activist: 'We Should Not Be Second-Class Citizens' | Balkan Insight.](#)
31. Balkan Insight (2021, June 10), [Albania Activists Back Lesbian Couple's Battle to Register Twins | Balkan Insight.](#)
32. Civil Rights Defenders (2021, June 17), [Accountability for Hate Speech Against LGBTI+ Community and HRDs in Albania - Civil Rights Defenders.](#)
33. Child Rights Centre Albania (CRCA/ECPAT) (2024), [Collective Call for Safer Schools: Zero Tolerance for Bullying and Violence Against Children in Albania! \(Public Statement\).](#)
34. Commissioner for Protection from Discrimination, Annual reports by year, [Raporte Vjetore – KMD.](#)
35. Council of Europe, (2021, April 9), [Manual on Policing Hate Crime against LGBTI persons in Albania - Inclusion and anti-discrimination.](#)
36. Council of Europe, Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities (ACFC) (2023), Fifth Opinion on Albania.
37. Council of Europe / Bogdani, M. et al., (2021), [Beyond Definitions. A call for action against hate speech in Albania - A comprehensive study](#)
38. Council of Europe, Commissioner for Human Rights (2011), Discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in Europe, 2nd edition.
39. Council of Europe, Committee of Ministers (2025, October 7), [Recommendation CM/Rec\(2025\)7 on equal rights for intersex persons.](#)
40. Council of Europe, Committee of Ministers (2022), [Recommendation \(2022\) 16 on combating hate speech.](#)
41. Council of Europe, Department for the Execution of ECtHR Judgments (2024), X and others v. Albania, [CM/Del/Dec\(2024\)1514/H46-2](#)
42. Council of Europe / Hysi, V., (2023), Thematic analysis of the implementation of Recommendation CM/Rec(2010)5 of the Committee of Ministers to member states on measures to combat discrimination on grounds of sexual orientation or gender identity, [Hate crimes and other hate-motivated incidents against LGBTI persons in Albania, national report.](#)
43. Council of Europe Office in Tirana, (2020, January 17), ["No Hate Alliance": a joint approach against discrimination and hate-speech .](#)
44. Council of Europe, Parliamentary Assembly (2022), [Charter of European political parties for a non-racist and inclusive society.](#)
45. European Association of Jehovah's Witnesses, (2024), Contribution from the European Association of Jehovah's Witnesses for the Universal Periodic Review Fourth Cycle – Albania (2024): available [here](#).
46. European Court of Human Rights (ECtHR) (2022, August 31), X and Others v Albania (applications no. 73548/17 and 45521/19), judgment.
47. ECtHR (2022, April 5), Anderlecht Christian Assembly of Jehovah's Witnesses and Others v. Belgium (application no. 20165/20), judgment.
48. European Roma Rights Centre, (2024, October 21), Rule 9 Submission with regard to the execution of: X and Others v. Albania
49. European Union (EU), European Commission (2024, October 30), Commission staff working document, [Albania 2024 Report](#), SWD(2024) 690 final.
50. EU, European Commission (2023), Commission Staff Working Document - Albania 2023 Report, SWD(2023) 690 final.
51. EU, European Commission (2019), Commission Staff Working Document - Albania 2019 Report, SWD(2019) 215 final.
52. EU, European Commission (Directorate-General for Justice and Consumers), (2019), Report on the implementation of national Roma integration strategies – 2019. Annex 2, Country summaries on the enlargement regions
53. Health for all project (HAP), (2020), Vulnerability in PHC in Albania: Considerations and recommendations
54. IDEA (2025, March 25), [Albanian parties adopt code of conduct on digital campaigns.](#)
55. International Election Observation Mission, (2025, May 12), Albania Parliamentary Elections of 11 May 2025, [Statement of Preliminary Findings and Conclusions.](#)
56. International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA)-Europe (2025), [Annual Review 2025 - Albania.](#)

57. Ismaili, E., Rama, R., Dragoti, E., (2024), [Access to healthcare services among vulnerable groups in Albania: unveiling barriers and proposing solutions](#) (in: Kontakt / Journal of nursing and social sciences related to health and illness, 26(4): 369-375.
58. Koalicioni Shqiptar pro familjes & jetës, [About Us | ProFam](#).
59. Ministry of Health and Social Protection (MoHSP), (2021), National Action Plan for Equality, Inclusion and Participation of Roma and Egyptians in the Republic of Albania, 2021-2025.
60. Ministry of Health and Social Protection (MoHSP) (2022), [National Action Plan for LGBTI People in Albania 2021-2027](#), Council of Europe/European Union.
61. Ministry of Health and Social Protection (MoHSP) (2021), 2021 [Evaluation report](#) of the previous action plan, the National Action Plan for LGBTI People in the Republic of Albania 2016-2020.
62. Minority Rights Group, (updated 2024), Roma in Albania, available at: <https://minorityrights.org/communities/roma/>.
63. No Hate Alliance, (28 May 2024), [Aleanca Kundër Gjuhës së Urrejtjes dënon gjuhën homofobike ndaj komunitetit LGBTI+](#).
64. Ombudsman of the Republic of Albania (People's Advocate) (2021), Alternative report on the implementation of the CEDAW Convention in Albania (period 2016-2020).
65. Ombudsman of the Republic of Albania (People's Advocate) (2024), Digitalisation of public services and protection of Human Rights in Albania.
66. Organisation Intersex International (OII) Europe, (2020, July 16), [Not a ban. Albania misses the chance to clearly address intersex children's health from a human rights perspective – OII Europe](#).
67. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), Hate Crime Report: [National frameworks to address hate crime in Albania | HCRW](#).
68. OSCE/ODIHR, Hate Crime Report: [Albania | HCRW](#).
69. Reporting Diversity Network / Anđušić, A. (2024), [Media monitoring report on hate speech in the Western Balkans - Reporting Diversity Network](#).
70. Reporting Diversity Network / Sulçe Kolgeci, V., Spanca, F., (2023), [MEDIA MONITORING REPORT ON HATE SPEECH IN ALBANIA - Reporting Diversity Network](#).
71. Reporting Diversity Network / Hysa, D., Lani, K., (2022), [MEDIA MONITORING REPORT ON HATE SPEECH IN ALBANIA - Reporting Diversity Network](#).
72. Reporting Diversity Network, [Albania Archives - Reporting Diversity Network](#).
73. Reuters (2023, May 15), [Albanian lesbian couple vow 'fight to the end' for parental rights | Reuters](#).
74. Reuters (2024, June 3), [In Albania, two women take on a nation with a rooftop wedding](#).
75. Roma Active Albania, (2013), Civil Society Monitoring Report on the Implementation of the National Roma Integration Strategy and Decade Action Plan in 2012 in Albania.
76. Streha Center website, [Shelter, Care and Warmth for Hundred of Rainbow Hearts](#).
77. The Times (2025, April 14), [Lesbian couple can stay in UK as Albania is 'too homophobic'](#)
78. United Nations (UN), Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD) 2024, May 23), Concluding observations on the combined thirteenth and fourteenth periodic reports of Albania (available [here](#).)
79. United Nations Development Programme (UNDP)/World Bank, (2018), Factsheet Albania Roma.
80. UNDP/World Bank (2017), Regional Roma Survey.
81. United Nations (UN), Human Rights Committee (CCPR) (2025, April 30), [Concluding observations on the third periodic report of Albania](#).
82. UN, Human Rights Committee (CCPR) (2023), [Third periodic report submitted by Albania](#), CCPR/C/ALB/3.
83. UN, Human Rights Council, Working Group on the Universal Periodic Review (2024), Universal Periodic Review – Albania, Fourth cycle, [Summary of stakeholders' information](#).
84. UN, Human Rights Council, Working Group on the Universal Periodic Review (2024), Universal Periodic Review, Albania, Fourth cycle, [National report](#).
85. United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights (2025, March 12), Experts of the Human Rights Committee Welcome Albania's Pledge to Combat Corruption, Raise Issues Concerning Sex-Selective Abortions and Blood Feuds, <https://www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/03/experts-human-rights-committee-welcome-albanias-pledge-combat-corruption>.

86. United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights (2025, June 17), [Visit to Albania - Report of the Independent Expert on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity \(Advance edited version\) | OHCHR](#), A/HRC/59/43/Add.1.
87. Ylberfilia / J. Sengla, (2025), [Needs Assessment of Trans People in Albania 2023-2024](#): Challenges Faced by the Transgender Community in Accessing Public Services, Housing, and Employment.

SHTESË: PËRSPERSPEKTIVA E QEVERISË

Shtojca e mëposhtme nuk është pjesë e analizës dhe propozimeve të ECRI-së lidhur me situatën në Shqipëri

ECRI, në përputhje me procedurën e saj të vizitës në vend, zhvilloi një dialog konfidencial me autoritetet shqiptare mbi draftin e parë paraprak të raportit. Disa nga komentet e autoriteteve janë marrë parasysh dhe janë integruar në versionin përfundimtar të raportit (i cili merr parasysh zhvillimet deri më 4 dhjetor 2025, data në të cilën u rishikua drafti i parë i raportit).

Autoritetet kërkojnë që pikëpamja e mëposhtme të paraqitet si aneks i raportit.

Pikëpamjet e autoriteteve shqiptare si shtojcë e Raportit të 7-të të Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI) për Shqipërinë.

Autoritetet shqiptare mirëpresin publikimin e raportit të shtatë të ECRI-t mbi Shqipërinë dhe shprehin vlerësimin e tyre për angazhimin e tij të vazhdueshëm dhe angazhimin për të monitoruar progresin e Shqipërisë në luftën kundër racizmit, diskriminimit racor, ksenofobisë, antisemitizmit dhe formave të lidhura me intolerancën.

Shqipëria vlerëson dialogun konstruktiv dhe të hapur që ka karakterizuar marrëdhënien e saj me ECRI-n gjatë gjithë këtij cikli monitorimi dhe e konsideron këtë proces një mekanizëm thelbësor për forcimin e mbrojtjes së të drejtave të njeriut dhe avancimin e barazisë për të gjithë personat brenda territorit të saj.

Autoritetet shqiptare i kushtojnë vëmendje të gjitha rekomandimeve të paraqitura në raportin e shtatë, duke përfshirë dy rekomandimet që i nënshtrohen procedurës së ndërmjetme të ndjekjes. Autoritetet shqiptare janë plotësisht të vetëdijshme për rëndësinë që ECRI u kushton rekomandimeve të ndërmjetme dhe zotohen të raportojnë mbi masat e marra në përgjigje të tyre brenda afatit kohor 18-mujor, në përputhje me procedurat e monitorimit të ECRI-t.

Gjithashtu, autoritetet paraqesin disa vëzhgime dhe informacione relevante në lidhje me paragrafë të caktuar të raportit.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale (MSHMS) ka hartuar Planin Kombëtar të Veprimit për Barazinë, Përfshirjen dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve, 2026-2030. Ky dokument strategjik është në përputhje me objektivat e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm.

Plani i ri Kombëtar i Veprimit për Barazinë, Përfshirjen dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve, 2026-2030 është gjithashtu në përputhje me objektivat e Platformës Strategjike të Romëve të Bashkimit Evropian 2020-2030 dhe pasqyron komentet e ECRI-t mbi objektivat e saj.

Plani i Veprimit për Romët dhe Egjiptianët është hartuar dhe përfshin një sërë treguesish gjithëpërfshirës për të monitoruar zbatimin e tij. Ministritë e linjës janë angazhuar në mënyrë aktive në këtë proces me qëllim integrimin e masave dhe ndarjeve përkatëse të buxhetit në buxhetet e tyre përkatëse.

MSHMS, në bashkëpunim me zyrën e Këshillit të Evropës në Tiranë, ka organizuar trajnimin mbi buxhetimin e përgjegjshëm të romëve, më 21 dhe 22 tetor 2025, me pjesëmarrjen e punonjësve të pikave fokale në nivel qendror (30 pjesëmarrës), i cili synonte forcimin e kapaciteteve të institucioneve dhe aktorëve përkatës në zbatimin e parimeve të buxhetimit të përgjegjshëm ndaj komunitetit rom.

Antixhipsizmi është gjithashtu një komponent specifik i Planit Kombëtar për Barazinë, Përfshirjen dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2026-2030 që synon njohjen e anti-xhipsizmit në politikat publike.

Gjithashtu, zbatimi i Planit të Veprimit për Promovimin e Shëndetit, 2022-2030, synon të riorganizojë promovimin e shëndetit përmes ndërhyrjeve që adresojnë sfidat shëndetësore, me qëllim përmirësimin e shëndetit dhe zvogëlimin e pabarazive shëndetësore të popullsisë shqiptare.

Në mënyrë konkrete, për sa i përket rekomandimit nr. 47, në fushën Fushën Prioritare III, "Kujdesi Shëndetësor" të Planit Kombëtar të Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrje të Romëve dhe Egjiptianëve, janë parashikuar si masa në këtë fushë edhe rekomandimet e trajtuara nga ECRI. Gjithashtu, është ngritur grupi i punës për hartimin e planit të veprimit në kujdesin shëndetësor parësor, i cili do të reflektojë në mënyrë të detajuar rekomandimet.

Për sa i përket rekomandimit nr. 51, theksojmë se MSHMS mbetet e angazhuar në hartimin e politikave dhe miratimin e manualeve dhe protokolleve mjekësore, bazuar në

parimin e mosdiskriminimit dhe në ofrimin e një shërbimi shëndetësor cilësor pa asnjë diskriminim.

Në lidhje me parashtrimet nën rekomandimin nr. 52, mbi shëndetin mendor, dëshirojmë të informojmë se sistemi publik shëndetësor në Shqipëri siguron një kuadër gjithëpërfshirës strategjik dhe ligjor për zhvillimin dhe ofrimin e shërbimeve të shëndetit mendor, të bazuar në parimet e mosdiskriminimit, përfshirjes dhe respektimit të të drejtave të njeriut.

Shërbimet e shëndetit mendor adresohen brenda një kuadri të konsoliduar politikash kombëtare, i cili priorizon forcimin e shërbimeve me bazë komunitare, zgjerimin e mbështetjes psikosociale dhe integrimin e shëndetit mendor në sistemin e përgjithshëm shëndetësor.

Kjo qasje operacionalizohet përmes dokumentit strategjik kombëtar, Plani i Veprimit për Shëndetin Mendor 2023–2026, i cili synon përmirësimin e aksesit, cilësisë dhe vazhdimësisë së kujdesit për shëndetin mendor, veçanërisht përmes zhvendosjes së shërbimeve drejt nivelit parësor dhe atij komunitar.

Baza ligjore në këtë fushë përcaktohet nga Ligji nr. 44/2012 “Për Shëndetin Mendor”, i ndryshuar, i cili garanton akses të barabartë në kujdesin e shëndetit mendor për të gjithë individët, pa asnjë diskriminim në ofrimin e shërbimeve dhe në respekt të dinjitetit, konfidencialitetit dhe pëlqimit të informuar. Legjislacioni promovon një model kujdesi multidisiplinar dhe të orientuar drejt komunitetit, me qëllim reduktimin e stigmatizimit, parandalimin e përjashtimit social dhe ofrimin e trajtimit në mjedisin sa më pak kufizues dhe më të përshtatshëm.

Në këtë kuadër, shërbimet publike të shëndetit mendor janë të organizuara dhe ofrohen në të gjitha nivelet e kujdesit shëndetësor. Ato përfshijnë shërbimet në Kujdesin Shëndetësor Parësor, shërbimet ambulatorie të specializuara në Qendrat Komunitare të Shëndetit Mendor, si dhe shërbimet spitalore si nivel dytësor dhe tretësor, përfshirë shërbimet psikiatrike pranë Qendrës Spitalore Universitare “Nënë Tereza” në Tiranë, të cilat sigurojnë ndërhyrje më komplekse dhe të specializuara sipas nevojës.

Për të mbështetur ofrimin e qëndrueshëm dhe cilësor të shërbimeve të shëndetit mendor në sistemin publik, Shqipëria ka miratuar instrumente kyçe normative që operacionalizojnë kujdesin për shëndetin mendor në nivel parësor. Udhëzuesi për Menaxhimin e Çrregullimeve të Shëndetit Mendor në Kujdesin Shëndetësor Parësor ofron një kuadër të standardizuar klinik dhe organizativ për identifikimin e hershëm, menaxhimin bazë dhe referimin në kohë të problemeve të shëndetit mendor nga ekipet e kujdesit parësor.

Paralelisht, MSHMS po avancohet procesin e integrit të shërbimeve shëndetësore dhe sociale në nivel komunitar. Mbi 100 struktura të kujdesit shëndetësor parësor janë transformuar në qendra socio-shëndetësore, ku shërbimet tradicionale mjekësore plotësohen nga profesionistë psikosocialë. Ky model i integruar synon përmirësimin e identifikimit të hershëm të nevojave për shëndetin mendor, lehtësimin e aksesit në shërbimet e specializuara dhe forcimin e vazhdimësisë së kujdesit në komunitet.

Në plotësim të këtij kuadri, Manuali i Psikologut në Kujdesin Shëndetësor Parësor dhe në Qendrat Socio-Shëndetësore, i miratuar në shkurt, përcakton rolin profesional, përgjegjësitë dhe modalitetet e ndërhyrjes së psikologëve, të integruar në strukturat e kujdesit parësor. Në funksion të zbatimit të tij, gjatë këtij viti janë planifikuar disa trajnime për fuqizimin e kapaciteteve profesionale sipas këtyre standardeve.

Së bashku, instrumentet e sipërpërmendura promovojnë një qasje biopsikosociale, multidisiplinare dhe të orientuar drejt komunitetit, sigurojnë praktikë etike dhe jo-diskriminuese, si dhe forcojnë kapacitetet e kujdesit parësor për të ofruar mbështetje psikosociale të aksesueshme si pjesë integrale e sistemit publik të shëndetit mendor.

Gjithashtu, vijon zgjerimi i rrjetit të Qendrave Komunitare të Shëndetit Mendor, me qëllim rritjen e mbulimit gjeografik dhe përmirësimin e aksesit në shërbime të specializuara me

bazë komunitare. Gjatë vitit të kaluar është ngritur një Qendër Komunitare e Shëndetit Mendor në Lezhë, ndërkohë që është në proces ngritja e një qendre të re në Durrës, e cila do të pasohet nga ngritja e QKSHM-së në Fier. Këto masa kontribuojnë në ndërtimin e një sistemi më të aksesueshëm, më të drejtë dhe më të qëndrueshëm të shëndetit mendor.

Duke njohur se shëndeti mendor formësohet nga një kombinim faktorësh biologjikë, psikologjikë, socialë dhe strukturorë, dhe se këta faktorë mund të kenë një ndikim disproporcional mbi individë dhe komunitete të ekspozuara ndaj stigmatizimit, diskriminimit ose marginalizimit social, si dhe duke pranuar se përgjigjet efektive shkojnë përtej sektorit shëndetësor, MSHMS është aktualisht e angazhuar në hartimin e një Strategjie të re Kombëtare për Shëndetin Mendor me horizont deri në vitin 2030.

Kjo strategji do të konceptohet si një dokument gjithëpërfshirës dhe ndërsektorial, i cili synon të sigurojë veprim të koordinuar ndërmjet shëndetësisë, mbrojtjes sociale, arsimit, punësimit, drejtësisë dhe ndërhyrjeve në nivel komunitar. Objektivi kryesor i saj është forcimi i parandalimit dhe ndërhyrjes së hershme, promovimi i barazisë dhe përfshirjes sociale, si dhe përmirësimi i aksesit në shërbime cilësore të shëndetit mendor me bazë komunitare brenda sistemit publik.

Gjithashtu nisur nga rekomandimi nr. 55 për trajtimin e ankesave, MSHMS ndjek dhe zbaton legjisllacionin në fuqi në fushën e mosdiskriminimit dhe të mbrojtjes së të drejtave të qytetarëve, duke garantuar trajtimin e e çdo ankese të paraqitur, me qëllim përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë së shërbimit shëndetësor.

The European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) is a unique human rights body that monitors Council of Europe member states' action against racism, intolerance and discrimination on grounds of "race", colour, language, religion, citizenship, national or ethnic origin, sexual orientation, gender identity and sex characteristics.

ECRI was set up by the first Summit of Heads of State and Government of the member states of the Council of Europe in 1993 and became operational in 1994.

ECRI is composed of 46 members appointed on the basis of their independence, impartiality, moral authority and expertise in dealing with issues of racism, intolerance and related discrimination. Each Council of Europe member state appoints one person to serve as a member of ECRI.

Secretariat of ECRI

Anti-discrimination and Inclusion Department
Directorate General of Democracy and Human Dignity
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 90 21 46 62
E-mail: ecri@coe.int

Follow us:

ENG

www.coe.int/ecri

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 46 member states, including all members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.